

Мактабда ўқийдиган ўғлим яқинда эҳтиётсизлик туфайли жиноят содир этди. Адвокатнинг нима кераги бор, десам терговчи ёш болалар, қар ва соқовлар томонидан содир этилган ишда адвокат қатнашиши керак, деяпти. У ҳақида?

5 бет

... қурилиш-монтаж ишлари шартномада кўрсатилган муддатга бажарилмагани етмаганидек, бажарилган ишларни тасдиқловчи маълумотномага аслида амалга оширилгани 293 млн. 462 минг сўмлик қурилиш ишлари қўшиб ёзилгани аниқланади.

8 бет

Mustaqillik huquq demakdir

Ўшқ

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2013-yil 31-yanvar, №5 (838)

Бош прокуратурада

Парламентда

Истиқболдаги устувор вазифалар

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида Бош прокурор Р.Ҳ.Қодиров раислигида кенгайтирилган ҳайъат мажлиси бўлиб ўтди.

Саидлазиз САИДКАРИМОВ,
Бош прокуратура бошқарма
катта прокурори

қуриш ҳамда бу соҳани ривожлантиришга оид қонун ҳужжатлари ижроси устидан доимий назорат олиб бориш хусусида қатъий талаблар қўйилди.

Қишлоқ ҳўжалигида қонунлар ижроси устидан назоратни кучайтириб, фермерлар кенгашига фаолиятларини тўлақонли йўлга қўйишлари борасида амалий ёрдам кўрсатиш ҳақида аниқ вазифалар берилди.

Вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, умумтаълим мактабларининг 9-синф битирувчиларини таълимнинг кейинги босқичига тўлиқ жалб этиш ҳамда қизларни эрта турмушга бериш ҳолатларига чек қўйишга алоҳида тўхталиб, бу соҳада ўрнатилган назорат самарадорлигини янада ошириш зарурлиги қайд этилди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг жиноятчиликка қарши курашиш борасидаги фаолияти мувофиқлаштирилиб, улар ўртасида ўзаро ҳамкорлик таъминлини келинганлиги таъкидланиб, бу борада кенг жамоатчиликни жалб қилиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Шу жумладан, одам савдосига қарши кураш борасидаги ишларни жадаллаштириш ва бу борада тезкор имкониятлардан самарали фойдаланиш талаб қилинди.

Шулар билан бирга, ҳайъат мажлисида прокурор назоратининг бошқа айрим йўналишларида камчиликларга йўл қўйилганлиги қаттиқ танқид остига олинди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Р.Ҳ.Қодиров томонидан вилоятлар прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурорлар, тармок раҳбарларига қонунлар ижроси устидан таъсирчан назоратни таъминлашда масъулиятни, Бош прокуратура ҳузуридаги Департамент ҳамда унинг ҳудудий бошқармалари бошлиқларига фаолият самарадорлигини янада ошириш борасида қатор вазифалар юклатилди.

Ҳайъат мажлиси якунида қўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди ва ижросини таъминлаш учун жойларга юборилди.

Унда Бош прокуратура ҳамда Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментининг таркибий тармоқлари раҳбарлари, шунингдек, вилоятлар прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурорлар, департаментнинг ҳудудий бошқармалари бошлиқлари иштирок этдилар.

Ҳайъат мажлисида прокуратура органларининг мамлакатда қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш, жиноятчилик ҳамда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасидаги 2012 йилдаги фаолияти якунлари муҳокама қилинди.

Қайд этилган даврда прокуратура органлари томонидан Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Президент фармонлари ва қарорлари, Ҳукумат қарорлари ижроси устидан назоратни таъминлаш борасида муайян ишлар амалга оширилди.

Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг "2012 йил ватанимиз тараққиётини янги босқичга кўтарадиган йил бўлади" мавзусидаги маърузасидан келиб чиқадиган прокуратура органларининг вазифаларини амалга оширишга устувор аҳамият қаратилди.

Ҳайъат мажлисида вилоятлар прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурорларга аҳолининг бандлигини таъ-

минлашга қаратилган қонунлар, шу жумладан, Олий Мажлис Сенати томонидан тасдиқланган бандлик дастури ижросига, шунингдек, касб-ҳунар коллежлари битирувчиларини ишга жойлаштириш тўғрисида тақдим этилаётган маълумотларнинг ишончлилиги юзасидан назоратни айбдор мансабдор шахсларни қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортган ҳолда кучайтиришга алоҳида эътибор қаратиш борасида кўрсатма берилди.

Шунингдек, 2013 йил — "Обод турмуш йили" деб эълон қилинганлиги муносабати билан давлат идоралари ва нодавлат ташкилотлар томонидан бу борада чора-тадбирлар амалга оширилиши, ушбу масалаларга ажратилган маблағларнинг мақсадли сарфланиши доимий равишда ўрганиб борилиши юзасидан вазифалар юклатилди.

Аҳолини иқтимоий ҳимоялаш ва соғлигини сақлаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликка янада эркинлик бериш, улардан солиқ, статистика ва молиявий ҳисоботларни олишни кескин қисқартиришга оид қонунчилик ижроси юзасидан назоратни кучайтириш ҳамда бу борада мутасадди идоралар мансабдор шахсларнинг масъулиятини оширишга қаратилган зарур чораларни кўриш топширилди.

Қишлоқ жойларда уй-жой, муҳандислик, транспорт коммуникациялари тармоқлари ва инфратузилма объектларини

Жорий йилнинг 29 январь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунилик палатасининг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси томонидан БМТнинг Ўзбекистондаги Болалар фонди ваколатхонаси билан ҳамкорликда "Ноинститутлаштириш асослари: халқаро меъёрлар, хорик тажрибаси ва Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги" мавзусида давра суҳбати ташкил этилди.

Бола ҳуқуқлари ҳимоясига бағишланди

Маълумки, Ўзбекистонда бола ҳуқуқлари муҳофазаси ва унинг қонуний манфаатларини таъминлаш, айниқса, турли сабабларга кўра алоҳида ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган болаларни қўллаб-қувватлаш давлат сиёсатининг устувор вазифаси сифатида тақомиллашиб келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси 1992 йил 9 декабрда БМТнинг Бош Ассамблеяси томонидан 1989 йил 20 ноябрда қабул қилинган "Бола ҳуқуқлари тўғрисида"ги Конвенцияни ратификация қилди ҳамда "Бола ҳуқуқлари тўғрисида"ги Конвенцияга қўшимча иккита Протоколга қўшилди. Шунингдек, "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги, "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунлари ҳам қабул қилинди.

Юртимизда ёшлар манфаатлари йўлида амалга оширилаётган амалий ишлар ва бу соҳада биз эришган ютуқлар бир қатор хорижий давлатлар ҳамда нуфузли халқаро ташкилотлар томонидан эътироф этилмоқда. Жумладан, бу соҳада қилинган ишлар Тошкентда бўлиб ўтган "Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: "Соғлом она — соғлом бола" мавзусидаги халқаро симпозиумда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, ЮНИСЕФ ва бошқа нуфузли халқаро ташкилотлар томонидан ҳам юксак баҳоланди.

Бу эътирофларни "Болаларни асралик" халқаро ташкилоти томонидан тузилган жаҳон рейтингига Ўзбекистон болалар саломатлигини мустаҳкамлаш борасида катта гамҳўрлик кўрсатаётган энг илғор етакчи ўнта мамлакат қаторига киритилгани, яъни 161 та давлат ичида тўққизинчи ўринни эгаллаганида ҳам кўрсак бўлади.

"Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 24-моддасига асосан давлат боланинг оилада бўлишига тўсқинлик қилувчи шароитларни бартараф қилиш, бола оиласидан ажратилган ҳолларда эса уни оиласига тезкор қайтариш юзасидан зарур чораларни кўради. Бу билан бирга, қонун ҳужжатларига мувофиқ ижтимоий ҳимояга муҳтож болаларни муқобил жойлаштиришнинг бошқа шакллари ҳам назарда тутилгани мумкин.

Қизғин мулоқот тарзида ўтган давра суҳбатида иштирокчилар соҳадаги муаммолар ва уларнинг ечимига оид фикр-мулоҳазалар билан ўртоқлашдилар. Амалий тақлифлар ва билдирилган мулоҳазалар асосида тегишли тавсиялар ишлаб чикилди.

Давра суҳбатида Олий Мажлис Қонунилик палатаси депутатлари, сенаторлар, бир қатор вазирликлар ҳамда нодавлат ноҳижорат ташкилотлар ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ўз муҳбиримиз

Ўзбекистон жаҳонга мустақил давлат сифатида эътироф этилган кундан бошлаб, ўзининг тараққиёт ва ривожланиш йўлини белгилаб олади. Конституциямиз муқаддима-сида инсонларвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш устувор мақсад қилиб белгиланади.

Оила бағрига қайтишди

Азимжон АБДУРАЗАКОВ,
Бекобод шаҳар прокурори

Мақсуд мақсад йўлида суд-ҳуқуқ тизими босқичма-босқич ислоҳ этилиб, жиноят учун жавобгарлик ва жиноий жазолар либераллаштирилиб келинмоқда. Шу жумладан, инсонпарварлик ва бағрикенглик, кеңиримликнинг белгиси сифатида қонунчиликда Ўзбекистон Республикаси Президентининг ташаббуси билан Амнистия акти қўлланилиши жорий этилди. "Амнистия" лотинча сўз бўлиб, "кечириш", "унутиш" деган маъноларни англатади. Ушбу сўзнинг ҳозирги кундаги қўлланилишида ҳам унинг туб мазмуни ўзгармаган.

Амалдаги Жиноят кодексида жазо ва бошқа ҳуқуқий таъсир чоралари жисмоний азоб бериш ёки инсон қадр-қиммати камситиш мақсадини қўзғамаслиги, жиноят содир этган шахсга нисбатан у ахлоқан тузалиши ва янги жиноят содир этишининг олдини олиш учун зарур ҳамда етарли бўладиган жазо тайинлаш ёки бошқа ҳуқуқий таъсир чораси қўлланилиши белгиланган. Инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликлари олий қадрият эканлиги жиноят содир этган шахснинг давлат томонидан кеңирилиб, унга имкониёт берилишини ифода этади.

Амнистия акти жиноят содир этган шахсларни жиноий жавобгарликдан ёки жазодан озод қилиш, тайинланган жазони қисқартириш, тайинланган жазони енгилроғи билан алмаштириш, қўшимча жазодан озод қилиш, шунингдек, илгари суд томонидан белгиланган жазони ўтаб бўлган шахслардан судланганликни олиб ташлашнинг ўзида ифода этади. Амнистия акти жиноят учун жавобгарликни назарда тутувчи жиноят қонунини бекор қилмайди ва ўзгартирмайди.

Амнистия акти қўлланилишида Жиноят кодекси, Жиноят-процессуал кодекси қоидалари қўлланилади. Шу билан бирга, амнистия у эълон қилингандан олдин содир этилган жиноятларга татбиқ этилади.

Мустақиллик байрами ва Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун бир неча йиллардан буён раҳм-шафқат, бағрикенглик, кеңиримликнинг ажойиб намунасига айланиб келмоқда. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2012 йил 5 декабрдаги "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма йиллиги муносабати билан Амнистия тўғрисида"ги Қарори бунга мисол бўла олади.

Хусусан, мақсуд қарорнинг биринчи бандида жазодан озод қилинадиган маҳкумларнинг тоифалари белгиланган бўлиб, унга кўра, аёллар, жиноят содир этган вақтида ўн сақиб эшига тўлмаган шахслар, 60 ёшдан ошган эркаклар ва чет эл фуқаролари жазодан озод этилиши кўрсатилган.

Қарорнинг 4-бандида озодликдан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилиниб, ўталмай қолган жазоси 2 йил 6 ойдан кўп бўлмаган маҳкумлар жазодан озод этилиши белгиланганлиги, аввалги қарорлардан муддатининг 6 ойга, яъни 2 йил эмас, балки 2 йил 6 ойга ўзгариши маҳкумларга нисбатан бўлган кеңиримлик ва бағрикенглик ифодасидир. Бу эса кўплаб маҳкумларнинг жазони ижро этиш муассасаларидан бўшатилиб, ўз оилаларига қайтиши, ижтимоий фойдали меҳнат билан банд бўлишини кўрсатади.

Республикамизнинг ҳар бир туман ва шаҳарларида қарорнинг ижросини таъминлаш мақсадида ҳокимликлар ҳузуринда туман-шаҳар ИИБ ХООБ, Бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш Маркази, молия бўлими, "Маҳалла" хайрия жамғармаси, Тиббиёт бирлашмаси ва "Қамолот" ЁИХдан иборат таркибда ишчи гуруҳлари тузилган. Улар томонидан амнистия акти қўлланилган шахсларни тиббий кўриқдан ўтказиш, ишга жойлаштириш, бир марталик ижтимоий ёрдам пуллари берилиши, уй билан таъминлиниши каби ишлар олиб боришмоқда.

Амнистия тўғрисидаги қарорнинг жиноят содир этган шахсларга нисбатан қўлланилишининг қонунчилигини таъминлаш прокуратура органлари зиммасига юклатилган ва уларнинг бу борадаги масъулияти оширилган.

Бугунги кунда Бекобод шаҳри ҳудудида истиқомат қилиб, жиноят содир этган ва жазо ўтаётган маҳкумларнинг 6 нафари амнистия тўғрисидаги қарорнинг тегишли бандлари қўлланилиши натижасида ўз уйларига қайтиб келдилар. Уларнинг барчаси тиббий кўриқдан ўтказилди. 1 нафар маҳкум касалликка чалинганлиги сабабли даволаниш учун шифохонага жойлаштирилди. Барча маҳкумларга ижтимоий ёрдам пуллари берилиб, 5 нафари ишга жойлаштирилди.

Олдини олган афзал

Мамлакатимиз кучли давлатдан кучли жамяят сари далил олимлар экан, албатта, бу йўлда қонун устуворлигини таъминлаш муҳим аҳамият касб этади. Ҳазорасп туман прокуратураси томонидан ҳам ҳудудда қонунлар ижросини назорат қилиш, жиноятларнинг олдини олиш, уларга қарши курашиш юзасидан муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Қонун ижрозчилиги устидан прокурор назоратини таъминлаш борасида ўтказилган текширишларда аниқланган қонунбузилиши ҳолатларини бар-тарafd қилишга алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, тергов ва суриштирув устидан назоратни амалга ошириш жараёнида жиноят ишлари ва материаллар бўйича 227 та ёзма кўрсатма берилиб, асоссиз қабул қилинган 21 та процессуал қарорлар бекор қилинди. Бу каби сай-ҳаракатлар натижасида туманда умумий жиноятчилик 5,1 фоизга, ўта ўғир турдаги жиноятларнинг даяри 31,7 фоизга ва ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноятларнинг 9,1 фоизга камайиши кузатилди. Албатта, бу рақамлар хотиржамликка берилишга асос бўла олмайд.

Таҳлиллардан маълум бўлишича, ўтган 2012 йил давомида туман бўйича жами 251 нафар шахс жиноят содир қилган. Бу рақам ҳудуд ички

ишлар бўлими профилактика хизмати фаолиятини янада жонлантириш зарурлигини, ўзини ўзи бошқариш идоралари ва бошқа мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликни кучайтириш лозимлигини кўрсатади.

Ичкиликбозлик зарарли иллатлардан бири. У фақат саломатлиқни издан чиқариб қолмай, маънан қашшоқлаштиради, фикрлаш қобилиятини сустайтиради. Туманимизда маст ҳолатда жиноят содир қилган кўпайганлиги барчамизни яна бир қарра ҳушёрликка ундайди.

Мамлакатимизда хотин-қизларга алоҳида ҳуқуқ ва имтиёзлар берилган. Уларнинг сиёсий билимларини мустаҳкамлаш, ижтимоий фаоллигини ошириш борасида бир қатор чора-тадбирлар амалга оширилиб келинмоқда. Ўз бизнесларини йўлга қўйишлари учун шарт-шароитлар яратилмоқда. Бир пайтнинг ўзида ҳам фарзанд тарбиялашлари, ҳам иш

Комилжон ҚАЛАНДАРОВ,
Ҳазорасп туман прокурори
Ўринбосари
Ойбек ЖУМАНИЕЗОВ,
«Ниқид»

билан банд бўлишларига имкониёт яратиб берилмоқда. Ана шундай шароитда хотин-қизлар томонидан жиноят содир қилиниши эса барчани бирдай ташвишлантириши аниқ. Айтайлик, Питнак қишлоғида яшовчи Курбонава муқаддам гиёвандлик воситасини сотиш жиноятини содир қилганлиги учун жазоланган. Аммо, бундан тегишли ҳулоса чиқармай, гиёвандлик моддалар истеъмол қилиш ва сотишда давом этган. Ушбу ҳолат юзасидан унга нисбатан жиноят иши кўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Бу каби мисоллар жиноятчиликка қарши курашиш, унинг олдини олиш чораларини янада кучайтиришимиз лозимлигини кўрсатади. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорликни янада мустаҳкамлаган ҳолда қонун устуворлигига эришиш бурчимиз. Бу йўлда доимо ҳушёр ва огоҳ бўлишимиз шарт ва зарур.

Мамлакатимизнинг давлат мустақиллигига эришганига 21 йилдан кўпроқ вақт ўтди. Шу даврда юртимиз мисли кўрилмаган ютуқларга эришди. Айниқса, ҳақ саломатлигини сақлашга алоҳида эътибор берилди. Нафақат шаҳарларимизда, балки оиласи овула ва маҳалаларда ҳам замонавий тиббий муассасалар очилиб, улар зарур асбоб-ускуналар билан таъминланди.

Қонуний жазо берилди

Қуанш АСАНОВ,
Ҳўжайли туман прокурори
вазифасини бажарувчи

Бирок бу имкониётлардан ўз манфаати йўлида фойдаланадиганлар ҳам йўқ эмас экан. Тумандаги марказий касалхонада ўтказилган текширишларда ана шундай ҳолат аниқланди.

Туман марказий касалхонаси бош шифокори Нурмухаммад Сафоев, бош ҳисобчи Бозоргул Баятанова, бош иқтисодчи Абдухалиқ Қувондиқов ва оператор-ҳисобчи Шарофиддин Ережеповлар томонидан ҳисоб-китобларнинг нотўғри олиб борилиши ҳамда кўп миқдордаги пулларнинг ноўрин ишлатилиши бюджет маблағларининг талон-тороғ этилишига сабаб бўлди. Касалхонанинг шат интизоми кўр-кўрона бузилиб, сметада назарда тутилмаган маблағлар ажратилгани ҳолда, ўнлаб ходимларга ноқонуний меҳнат ҳақи тўланган.

Жумладан, 2010 йилда касалхонага 1213 та штат ўрни белгилангани ҳолда, мутасаддилар томонидан 1228 та, яъни 15 та ортиқча штат очилди. Натижада давлатга 31 млн. 120 миң сўм миқдорда зарар келтирилди. 2011 йилда ҳам шундай ҳолат давом эттирилиб, 801 та штат ўрнига 809 та штат ташкил этилади. Шу тариқа яна давлатнинг салкам 22 млн. сўм маблағи ортиқча сарфланади.

Бу борада айниқса, касалхонанинг оператор-ҳисобчиси Шарофиддин Ережепов ўзига хос янгилик яратди. 2009 йилдан 2011 йилнинг декабрь ойига қадар ўзининг меҳнат ҳақидан ортиқча бўлган 2 млн. 350 миң сўм нақд пулни ўз фойдасига ўзлаштирган оператор-ҳисобчи 13 млн. 912 миң сўм пулни шифохонада ишламайдиган Ойгул Ешнйязованинг пластик картчасига ўтказиб келди.

Шунингдек, касалхонада ишламайдиган Олтин Бийсенбоевнинг пластик картчасига ҳам 12 млн. 653 миң сўм пул ўтказиб, давлат бюджетининг совурилишига сабабчи бўлди.

Бундай мисолларни яна келтиришимиз мумкин. "Кўза кунда эмас, кунда синди" деганларидек, ниҳоят олғир ходимларнинг жиноий ишларига чек қўйилди.

Мақсуд ишни атрофлича кўриб чиққан жиноят ишлари бўйича Ҳўжайли туман суди бош шифокор Н.Сафоев, бош ҳисобчи Б.Баятанова, бош иқтисодчи А.Қувондиқов ҳамда Ш.Ережеповларнинг қилмишларига қонуний баҳо берди. Қонунбузарлар суд олдида жавоб бердилар. Давлат бюджетига келтирилган зарарлар қонун асосида қайтариладиган бўлди. Давлат бюджетигадаги зарар — ҳаққ бойлиги. Уни талон-тороғ қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Дори-дорушлар

Азамат МАМАТМУРОДОВ,
СВОЖДЛКК Департаментининг
Булунгур туман бўлими бошлиғи

Ҳар бир ишда қонун-қома бўлганидек, дори воситалари савдоси билан шуғулланишнинг ҳам ўзига яраша тартиби бор. Бу 1997 йил 25 апрелда қабул қилинган "Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан тартибга солинади.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг "Республикада дори-дармонлар ва тиббий буюмлар билан таъминлашни ва уларни тақсимлашни яхшилашга доир кеңиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарорига кўра, дори-дармонлар ва тиббий буюмларнинг жисмоний ва юридик шахслар томонидан доирхона муассасаларидан ташқарида, хусусан, бозорларда, қиёда, жамоат жойларида сотилиши тақиқланган. Бу билан инсон саломатлигига таҳдид солувчи ҳар қандай ҳолатнинг олдини олиш кўзда тутилган.

Лекин шунга қарамасдан айрим кимсалар ана шундай фаолият билан бемалол шуғулланиб келишмоқда. Булунгурлик Ўлмас Усанов турмуш ўртоғи Нафиса билан бирга ҳеч қандай рұхсатсиз дори сотиш билан шуғулланиб келганлардан бири бўлиб чиқди. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг ҳамкорликда олиб борган текширувида улар тумандаги "Октена бозори"да дори сотиб туршиганда қўлга олиндилар. Улардан яроқлилик муддати тугаган, сифатсиз, инсон ҳаёти ва саломатлигига зарар етказмаслиги кафолатланмаган, мувофиқлик сертификатлари бўлмаган 6 млн. 136 миң сўмлик дорилар олинди, мусодара қилинди.

Шунингдек, Ў.Усановнинг яшаш ўйи текширилганда, 12 млн. 23 миң сўмлик яроқсиз ва сифатсиз дори воситалари топилди. Улар бу дориларни келгусида сотиш мақсадида сақлаб келишгаётган экан.

Суд томонидан Ўлмас Усановга 3 йил 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиш, Нафиса Усановга эса жарима жазоси тайинланди. Шунингдек, ашёвий далил сифатида олиб қўйилган дори воситалари тегишли тартибда йўқ қилинадиган бўлди.

Халқ фаровонлиги йўлида

Ўтган йиллар мобайнида мамлакатимиз эришган барча соҳалардаги кўлами катта ютуқ ва муваффақиятлар бугун жаҳон ҳамжамиятини ҳайратга солаётгани аниқ ҳақиқатлар. Айниқса, биз ўз вақтида танлаб олган, тараққиётнинг "Ўзбек модели" сифатида ном қозongan йўлимизнинг нақадар тўғри ва оқилона эканини бугунги шиллаткор замоннинг ўзи исботлаб турибди. Бугун қайсидавр давлатлар иқтисодий инқироздан азият чекиб турган бир шароитда мамлакатимиз иқтисодиётининг юқори суръатларда ривожланиб бораётгани юртимизда рўй бераётган улкан ижобий ўзгаришлардан далолатдир.

Ха, Ўзбекистон дунёдаги энг ривожланган давлатлар қаторидан ўрин олишга интилоқда. Жамият ҳаётидаги мустақам барқарорлик, демократик ўзгаришлар йўлидаги собиққадамлик, мустақил юриштиётган ички ва ташқи сиёсат, инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг ҳуқуқий кафолатлари, энг асосийси, биз танлаб олган йўлимиздан оғинмай, қатъият билан дадил одимлаётганимиз эришаётган ютуқларимизнинг асосий омилли бўлмоқда.

Бу ютуқларда прокуратура органларининг ҳам муносиб улуши бор. Зеро, коррупция, жиноятчилик, қонунларга итоат этмаслик, унинг талабларини бузиш жамият ривожига тўсиқдир. Прокуратура органлари эса қонунчиликни мустақамлаш, жиноятчиликка қарши курашни ташкил этиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида муайян ишларни амалга ошириб келмоқда. Жумладан, Наманган шаҳар прокуратураси томонидан қонунларнинг ижро этилиши устидан прокурор назоратини амалга ошириш борасида ўтказилган 148 та текширишлар натижасига кўра, 1700 дан ортиқ прокурор назорати ҳужжатлари қўлланганидир. Протест келтириш йўли билан мансабдор шахсларнинг 150 дан ортиқ қонунга зид ва асоссиз ҳуқуқий ҳужжатлари бекор қилиниб,

аниқланган қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш бўйича 198 та тақдимнома киритилди.

Текшириш натижаларига кўра, 1141 нафар шахс интизомий, маъмурий ва моддий жавобгарликка тортилди. Қўпол қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 73 та жиноят иши қўзғатилди. Етказилган 1672,0 млн. сўмдан зиёд моддий зарарларни ундириш юзасидан судларга 140 та даъво аризалари киритилиши таъминланди ва 2514 нафар шахснинг ҳуқуқлари тикланди.

2012 йилнинг 12 ойи давомида Бош прокурорнинг 2011 йил 10 ноябрдаги "Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан прокурорлик фаолияти самарадорлигини янада ошириш тўғрисида"ги буйруғи талаблари асосида назорат тадбирлари олиб борилиб, бу жараёнда тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратилди.

Бугун прокуратура органларида ташкил этилган "007" рақамли ишонч телефонлари ҳақида ортиқча изоҳнинг ҳолати йўқ. Шаҳар прокуратурасида ташкил этилган ишонч телефони мунтазам равишда ишлаб келмоқда ва жойларда ўтказилган учрашувларда

эълон қилинмоқда. Шунингдек, келиб тушган мурожаатларни зудлик билан ҳал этиш чоралари ҳам қўрилмоқда. Жумладан, ишонч телефонига мурожаат этган "Файзибод қурилиш сервис" хусусий корхонасига кадастр ҳужжатлари расмийлаштирилишида, Хизмат кўрсатиш сервис касб-хунар коллежи талабалари У.Абдурахмонова ва М.Қорбоевага яқка тартибдаги тадбиркорлик гувоҳномаси олинишида амалий ёрдам кўрсатилди. "Микрокредитбанк" амалиёт бўлимидан "Angry Birds" МЧЖга 30 млн. сўм, яқка тартибдаги тадбиркор Ж.Худойбердиевга 3 млн. сўм кредит ажратилиши таъминланди. Бундан ташқари, "Биначи савдо сервис" хусусий корхонасининг солиқ ҳисоботларини топширишда юзага келган муаммолари бартараф этилиб, ҳисоботларни топширишда кўмак берилди.

Қонунбузилишларга йўл қўйган 6 нафар солиқ инспектори интизомий жавобгарликка тортилди, тадбиркорлик субъектларининг бузилган ҳуқуқлари протестлар келтириш орқали тикланди.

Бугун кундалик турмушимизни электр энергиясиз тасаввур этиш қийин. Уйларимиз, кўчаларимизни ёритган ҳам, оғиримизни энгил қилаётган техникалар, машина буюмларини ҳаракатга келтираётган ҳам ана шу табиий неъматдир. Айрим кезларда электр энергияси, табиий газ таъминотидаги узилишлардан нолишларга кўп гувоҳ бўляемиз. Аммо бунинг асл сабаблари нимада, айбдорлар кимлар эканини кўп ҳам ўйлаб кўрмаймиз. Оқибатда эса...

Шу ўринда эътиборингизни қуйдаги рақамларга қаратасиз: 2012 йил 1 декабрь ҳолатига Наманган шаҳрида электр энергиясидан қарздорлик

Рустамжон УММАТАЛИЕВ,
Наманган шаҳар прокурори
Нилуфар НИЁЗОВА,
«Huquq»

21545,8 млн. (шундан аҳоли хонадон буйича 19770,1 млн., корхоналар буйича 1775,7 млн.) сўмни ташкил этгани ҳолда, қарздорлик юқориликка қолган. Қарс икки қўлдан чиқшини эътиборга олсак, электр токи таъминотининг мунтазам эмаслигида фуқаролар ва айрим корхона раҳбарлари ҳам айбдор эканлигини англаш қийин эмас.

Шаҳар прокуратураси томонидан масаланинг ана шу жиҳатига эътибор қилган ҳолда, электр энергиясидан фойдаланишга оид қонунлар ижроси юзасидан 2012 йилнинг 12 ойида назорат тадбирлари ўтказилиб, яққунга кўра ўзларига бириктирилган ҳудудда лозим даражада назоратни таъминламаган 44 нафар корхона назоратчилири интизомий жавобгарликка тортилди. Электр тармоқларига ноқонуний тарзда уланган ҳолда фойдаланиб келган 17 нафар шахсга нисбатан маъмурий ва 2 та ҳолатда жиноят иши қўзғатилди. Шунингдек, 2012 йил 1 декабрь ҳолатига табиий газдан бўлган қарздорлик 84105,1 млн. сўмни ташкил этиб, йил бошига нисбатан қарздорлик 1125,4 млн. сўмга ортиб кетган.

Бу борада прокуратура томонидан 2012 йилда олиб борилган тадбирлар давомида қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 46 нафар газ филиали ходимларига интизомий ҳамда 120 нафарига нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида, қўпол қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 3 та жиноят ишлари қўзғатилди.

[Давоми 10-бетда]

Ниҳоллар кўкка бўй чўзаётганда

Мамлакатимизда вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, улар орасида назоратсизлик ва қаровсизликнинг олдини олиш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Умумтаълим мактабларининг 9-синф битирувчиларини таълимнинг кейинги босқичига тўлиқ жалб этиш ҳамда коллеж ва лицей битирувчиларини ишга жойлаштириш борасидаги қонунчилик ижроси назорати ҳам муҳим вазифа саналиб, бу мавзу Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг ҳайъат йиғилишида атрофлича муҳокама этилди.

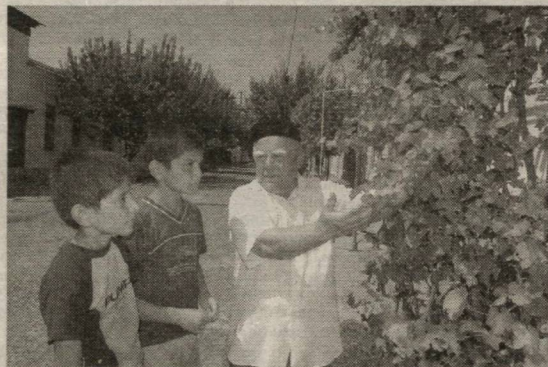
Маълумки, мамлакатимизда узлуксиз таълим тизими ривожланиб бормоқда. Бирок, ҳали ҳам айрим ота-оналар бунни тўғри англаб етишгани йўқ. Бу касб-хунар таълими мажбурий эканлигини, бундан бўйин товлашга уриниш ота-оналарнинг қонун олдида жавобгарликка тортилишини билдиради.

Умумтаълим мактабларининг 9-синф битирувчиларини таълимнинг кейинги босқичига жалб этиш ота-она, мактаб, коллеж ва соғлиқни сақлаш ходимлари зиммасига бирдай масъулият юклайди.

Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги, "Қадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида"ги, "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Қонунлари ҳамда бу борада қабул қилинган бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар юртимиздаги вояга етмаган ёшларга таълим-тарбия бериш, уларнинг хунар ўрганишлари учун ҳар тўмонлама ижтимоий ёрдам қўрсатишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Бо-

ларларнинг ҳуқуқий ҳимоясини кучайтириш, меҳнатини муҳофаза қилиш, ота-оналарнинг масъулиятини ошириш борасида тизимли ва изчил чоралар қўрилмоқда. Хусусан, бу борада "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Қонуннинг қабул қилиниши ўз самарасини бермоқда. Жумладан, ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар профилактикасининг ягона тизимини яратиш, тегишли органлар ва муассасаларнинг масъулиятини ошириш, болаларнинг ғайриижтимоий ҳаракатларини барвақт аниқлаш ва уларнинг олдини олишга кенг эътибор берилмоқда.

Ушбу қонунга кўра, таълим муассасаларидаги машгулотларга узрли сабабларсиз қатнашмаётган вояга етмаганларни аниқлаш ва уларнинг тўлиқ таълим олишига доир чоралар тадбирлар қўриш белгиланган. Аввало, ота-оналарга "Таълим тўғрисида"ги Қонуннинг 30-моддаси, яъни вояга етмаган болаларнинг ота-оналари ёки вакиллари ҳамда педагоглар боланинг қонуний ҳуқуқ ва

манфаатларини ҳимоя қилишлари шартлиги ҳамда уларнинг тарбияси ва таълим олишлари учун бевоқифа жавабгар эканликлари тушунтириб боришмоқда.

Бундан ташқари, болаларни катталарнинг назоратсизлиги туғри вақтда кўнгилочар жойларга боришларига йўл қўйилганлик учун ҳам маъмурий жавобгарлик белгиланган бўлиб, унга кўра, бундай ҳолатда ота-оналарнинг жаримага тортилишлари кўрсатилган.

Шу ўринда "дарс" сўзининг моҳиятига эътибор қаратасиз. Дарс бу — таълим муассасасининг йиллик ўқув режаси ва жадвали асосида ўқувни иштираётган иштирок этиш шарт бўлган ўқув машгулоти ҳисобланади. Ўқув кун эса йиллик машгулотларни ўтказиш учун тузилган жадвалда белгиланган календар кунининг қисмидир. Ўқув ҳаф-

таси — ўқув кунларидан ташкил топган. Дарсга кечикиб келиш — дарс машгулоти бошлангандан кейин ўқув хонасига кириш, дегани. Мунтазам кечикиш — ўқув машгулотларига ярим ёки тўлиқ ҳафта давомида кечикиб келишидир. Дарс қолдириш — дарснинг яримдан кўп вақтида ўқув машгулотига иштирок этмаслигини англатади. Ўқув кунини қолдириш — ўқув кунини давомида дарс соатларида иштирок этмаслик бўлиб, ўқув ҳафтасини қолдириш — ўқув кунини давомида дарсларда иштирок этмаслик, дарсларга келмаслик, белгиланган вақтда машгулотлар ўтатиладиган хонада бўлмаслик ҳисобланади ва масъулар томонидан бундай ҳолатларга аниқлик киритиб бориш лозим бўлади.

Дарҳақиқат, болани тарбиялаш оиланинг бахт-саодатига,

Музаффар БЕКМУРОДОВ,
Қарши шаҳар прокурори
ёрдамчиси

жамиятнинг ривожланишига хизмат қилади. Бу ўз навбатида ёшларга кўпроқ эътибор бериш, айниқса, уларни ўсмирлик даврида назоратсиз қолдирмасликни талаб этади. Ўсмирлик аниқ коллеж даврига тўғри келади. Бу эса мураккаб ва масъулиятли давр ҳисобланади.

Донишмандлар ўсмирлик даврини бекорга кўкка бўй чўзаётган ниҳолга қиёслашмайди. Ниҳолнинг униб-ўсиши боғбонга боғлиқ бўлганидек, ёшлар камоли ҳам катталарга, оила, маҳалла ва ўқув юртиларига олиб борилаётган таълим тарбия ишининг сифатига боғлиқлигини ҳис этган ўқитувчилар ўзи вазифасини сидқидилдан бажаришлари лозим. Шарт-шароит тўқиси яратилган жойда эса илм ўрганишга қизиқчи ва хоҳиш бўлади.

Бугунги шиллатилган замонда миллат ва давлат тақдирини моддий бойликлар эмас, балки айнан маънавият ва маърифат, интеллектуал салоҳият ҳал этади. Шу боис, бойлиги, кучли курул-аслаҳалари бор давлат эмас, фарзандлари баркамол, ёшлари билимдон ва ватанпарвар мамлакат қудратли, миллат эса кучли ҳисобланади. Ана шундай ёшларни тарбиялаш олдимизда турган масъулиятли вазифа эканлигини ҳеч қачон ёдимиздан чиқармаслигимиз лозим.

Тақдимномалар муҳокамаси

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш бошқармаси томонидан 2011-2012 йилларда ўтказилган текширишлар натижаси бўйича киритилган тақдимномалар асосида қонунийликни мустаҳкамлаш ва қонунбузилишларга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш аҳволи умумлаштирилди.

Бош прокурорнинг 2011 йил 10 ноябрдаги 94-сонли буйруғи талабларидан келиб чиқиб, бошқарма томонидан текшириш натижаси бўйича киритилган тақдимномаларнинг белгиланган муддатларда қўриб чиқиши, уларда қайд этилган хато ва камчиликларни бартараф этиш борасида, шунингдек, қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйган ходимларга нисбатан қўрилган чоралар ва белгиланган чора-тадбирларнинг ижроси устидан қатъий прокурорлик назорати ўрнатилган.

Аникланишича, 2011-2012 йилларда вазириликлар, давлат қўмиталари, идоралар, ҳокимликлар ҳамда бошқа ташки-

лотларда қонунларнинг ижро этилиши устидан ўтказилган назорат тадбирлари натижаларига кўра аниқланган қонунбузилиши, уларнинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 74 та тақдимнома киритилиб, уларнинг қўриб чиқиши натижасида жами 819 та чора-тадбирлар белгиланган. Шундан 98 тасининг ижроси таъминланган, 721 та чора-тадбирларнинг ижроси давом эттирилмоқда. Шунингдек, тақдимномаларнинг муҳокамаси натижасида жами 14 та норматив-ҳуқуқий актлар, 13 та меъёрий ҳужжатлар қабул қилиниши ёки уларга тегишли ўзгартириш ва

қўшимчалар киритилиши таъминланган.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси прокуратураси органлари томонидан Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги тизимидаги "Мурувват" ва "Саховат" уйларида ногирон ва ёрдамга муҳтож фуқароларни ижтимоий ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган текшириш натижасига кўра, ушбу вазирликка киритилган тақдимноманинг муҳокамаси натижасида Вазирият Маҳкамасининг 2011 йил 23 августдаги "Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг тиббий-ижтимоий муассасалари тўғрисидаги Низомларни тасдиқлаш ҳақида"ги 240-сонли қарори билан "Саховат" кексалар ва ногиронлар учун интернат уйлари, "Мурувват" ногиронлар учун интернат уйлари, "Мурувват" ногирон болалар учун интернат уйлари, "Кексалар ва ногиронлар, уруш ва меҳнат фахрийлари учун са-

наторийлар", "Уруш ва меҳнат фахрийлари учун республика пансионати тўғрисида"ги Низомлар тасдиқланган.

Ўтказилган назорат тадбирлари яқунлари бўйича киритилган тақдимномалар талабларидан келиб чиқиб, жами 756 та қонунбузилиш ҳолатларининг бартараф этилиши таъминланган ва ноқонуний равишда сарфланган 191,6 млн. сўм бюджет маблағлари ундирилган.

Тақдимномалар талабидан келиб чиқиб, 35 та мурожаатини "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонун талаблари доирасида қўриб чиқиши таъминланган. Ўтказилган назорат тадбирларида 811 нафар фуқароларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланган. Масалан, "Таълим тўғрисида"ги ва соҳага оид бошқа қонунлар ижроси аҳоли Тошкент тўқимачилик ва энгил санаят институтида текширилиб, натижаларига кўра таълим муассасаси томонидан талабалар гувоҳномаси ва рейтинг дафтарчаларини

Сардор КАРИМОВ,
Бош прокуратура бошқарма бошлиғи ўринбосари
Аслиддин ТАШПУЛТОВ,
бошқарма прокурори

йўқотган 85 нафар талабадан ноқонуний равишда ундирилган 1 млн. сўм маблағ эгаларига қайтарилган.

Шунингдек, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигига киритилган тақдимнома муҳокамаси натижасига кўра, 402 нафар муҳтож ногиронлар ва кексалар протез-ортопедия буюмлари ва ҳаракатланиш воситалари билан, шу жумладан, 109 нафари ногиронлар аравачаси, 58 нафари қўлтиқтаёқ, 102 нафари ҳасса, 25 нафари эшитиш мосламаси, 30 нафари тиш протези, 78 нафари кўзойнак билан таъминланган.

Тақдимномалар муҳокамаси натижасига кўра, қонунбузилишига йўл қўйган 130 нафар мансабдор шахслар интизомий ва моддий жавобгарликка тортилган.

Қатъий чоралар кўриш лозим

Маълумки, "Ўзкимёсанот" акциядорлик компанияси мамлакатимиз кимё саноати корхоналарида ягона техника сибёстани амалга ошириш, юқори сифатли, рақобатбардор минерал ўғитлар ва ўсимликларни ҳимоя қилиш кимёвий воситалари ишлаб чиқаришни ривожлантириш мақсадида ташкил этилган. Кейинги йилларда бу борада акциядорлик компанияси тизимида кенг қамровли ишлар амалга оширилган. Бош прокуратура томонидан "Ўзкимёсанот" акциядорлик компанияси тизимида Ўзбекистон Республикаси Вазирият Маҳкамасининг 2004 йил 23 январдаги "Кимё саноати корхоналарини бошқариш тузилмасини такомиллаштириш ва қишлоқ хўжалигига агрокимё хизмати кўрсатишни яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижроси таҳлил қилинди.

Таҳлиллар "Ўзкимёсанот" акциядорлик компанияси тизимидаги корхоналар фаолияти устидан идоравий назорат ва ички ташкилий интизом бўшаштириб юборилганиги, минерал ўғитлар сақлиниши ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги оқибатида айрим мансабдор ва моддий жавобгар шахслар томонидан турли суиистеъмолчиликларга йўл қўйилганлигини кўрсатди. Жумладан, "Ўзкимёсанот" акциядорлик компанияси тизимида қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ажратилган минерал ўғитларнинг сақлиниши таъминланмаганлиги оқибатида тизимдаги корхоналарда 2012 йил ва жорий йилнинг ўтган даврида 1,7 млрд. сўмдан ортиқ минерал ўғит талон-торож қилинган. Хусусан, Жиззах вилояти "Қишлоқхўжаликимё" АЖ бошқаруви раиси Н.Утапов ҳамда Дўстлик, Арнасой, Пахтакор филиаллари мансабдор ва моддий жавобгар шахслари жиноий тил бириктириб, қишлоқ хўжалик экинларини озиклантириш учун ажратилган 921 млн. сўмлик минерал ўғитларни талон-торож қилганлар.

Шунингдек, "Навоийазот" АЖнинг Жомбой туманидаги минерал ўғитлар сақлаш базаси бошлиғи Х.Маматов ва бошқалар 43 млн. сўмлик, "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Избоскан филиали омор мудири Ж.Кўчқоров 64 млн. сўмлик, Ўйчи филиали омор мудири Ш.Ҳамдамов 13 млн. сўмлик, Қўшқўпри филиали шохобча мудири А.Қурбонов 10 млн. сўмлик минерал ўғитни талон-торож қилган. Шу каби талон-торожчиликлар "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Беруний, Қораўзақ, Қоровулбозор, Мингбулоқ, Данғара, Богот, Қува, Узун, Бўка, Кучли, Юқори Чирчиқ, Қибрай ва Сайхунбод филиалларида ҳам аниқланган.

"Ўзкимёсанот" ДАҚДа тўлов интизомии тўғрисидаги қонунлар ижросини таъминлашда жиддий нуқсонлар мавжуд. "Қишлоқхўжаликимё" АЖнинг қишлоқ хўжалик корхоналарига етказиб берилган минерал ўғитлар учун 2013 йил 1 январь ҳолатига дебитор

қарздорлиги 401,4 млрд. сўмни ташкил этган. Масалан, минерал ўғитларнинг олдиндан 100 фоизлик тўловлар амалга оширилгандан сўнг етказиб берилиши белгиланган бўлса-да, "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Косонсой филиали мансабдор шахслари ушбу талабни қўпол равишда бузиб, 137 та фермер хўжаликларига 349 млн. сўмлик минерал ўғитни тўловсиз бериб юбориб, 3,4 млрд. сўм муддати ўтган дебитор қарзларни ундириш чораларини кўрмаган. Шунингдек, филиал оморборчили А.Бодилов ва Қ.Парпиевлар 5,4 млн. сўмлик 11 тонна минерал ўғитни ўзлаштиришган.

Қорақалпоғистон Республикаси, Қашқадарё ва Сирдарё вилояти, Ўйчи, Мингбулоқ ҳамда Ўзбекистон тумани қишлоқхўжаликимё корхоналарида ҳам тўлов интизомии қўпол равишда бузилган. Мазкур ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилиб, айбдор шахсларнинг жавобгарлик масаласи ҳал қилинган.

Жойларда етказиб берилаётган минерал ўғитлар нархида нотўғри устималар қўйиш орқали фермер хўжаликларининг манфаатларига жиддий зиён етказиш ҳолатлари мавжудлиги ҳам аниқланди. Масалан, "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Қонимех филиали мансабдор шахслари асоссиз равишда 42 нафар фермер хўжаликларига етказиб берилган минерал ўғит нархида 24 млн. сўмлик ортиқча устама ҳисоблаб, ундириб олиши натижасида фермер хўжаликлари зарар қўрганлар.

Жойларда фермер хўжаликларига ажратилган минерал ўғитларни кимё корхонаси мансабдор ва моддий жавобгар шахслари ҳужжатларни сохта-лаштириш йўли билан ўзлаштирилган ҳолатлар ҳам фож этилди. Жумладан, "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Дўстлик филиали мансабдор шахслари "Исломуқулов Эргашбек" фермер хўжалигига 70 тонна минерал ўғит берилганлиги ҳақида қалбаки ҳужжатлар тўзиб, талон-торож қилганлар.

Оқўрғон филиали мансабдор шахслари эса, "Садриддин агро" фермер

хўжалигига экилмаган пахта ва галла учун 28 млн. сўмлик минерал ўғитларни сохта ҳужжатлар асосида бериб юборишган.

Аммиакли селитранинг эркин муомаласи тақиқланган бўлса-да, айрим ҳолларда ушбу ўғитнинг сақлинишини таъминлаш чоралари қўрилмай, уни қонунсиз муомалага киритиш ҳамда мамлакатимиздан ташқарига ноқонуний равишда олиб чиқиб кетишга уриниш ҳолатлари аниқланмоқда. Масалан, Яқабғоғ туманидаги "Қизилдарё" фермер хўжалиги раҳбари С.Юлдашев 52 млн. сўмлик, Қарши туманидаги "Ёғду" фермер хўжалиги раҳбари А.Жўраев 46 тонна селитрани хонадонидан сақлаб келган.

Ўтказилган тадбирларда 94 тонна минерал ўғитларни республика ҳудудидан четга олиб чиқиб кетиш ҳолатлари аниқланиб, 206 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилган, жиддий қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 7 та жиноят иши қўзғатилган. Чунончи, Қўқон шаҳрида яшовчи Р.Қамолдиннов 15 тонна, Бувайда тумани, Қоратепа қишлоғида яшовчи У.Усмонов 6 тонна, Олтиариқ тумани, Кўмирчи кўчасида яшовчи Б.Муродов ва бошқалар 1 тонна аммиакли селитра ва карбамидни Қирғизистон Республикасига олиб ўтаётганида ушланган. Бундай мисолларни қўплаб келтириш мумкин.

Тизим корхоналарида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 14 августдаги "2012 йилда гўзани дефолиация қилиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижросисини таъминлаш борасида ҳам бир қатор қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган. Ўтказилган мониторингларда жами 3.246 гектар гўза майдонларида дефолиация сифатсиз ўтказилганлиги аниқланиб, белгиланган меъёрлар асосида қайта дефолиация қилиниши таъминланди.

Айрим моддий жавобгар шахслар томонидан дефолиантларни талон-торож қилиш ҳолатларига йўл қўйилган. Хусусан, "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Сайхунбод филиали ходими Х.Рўзиқулов ва бошқалар 26,1 млн. сўмлик "Супер ХМД" дефолиантини Қозоғистон Республикаси фуқаросига сотиб, талон-торож қилганликлари учун жиноий жавобгарликка тортилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "2013 йил ҳосили учун шудгорлаш ишларини ўтказишнинг ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори билан компанияга юклатилган вазифалар ҳам тўлақонли бажарилмаган. "Қишлоқхўжаликимё" АЖ фили-

Уллубек АХУНОВ,
Бош прокуратура бўлими катта прокурори

аллари масъул ходимларининг айби билан 1.028 тонна минерал ўғит ўз вақтида етказиб берилмади.

Айрим фермер хўжаликлариде эрга минерал ўғит сепилмаган бўлса-да, кимё корхонаси вакиллари томонидан минерал ўғит сепиб шудгорланганлиги ҳақида сохта маълумотнома расмийлаштирилган. Хусусан, Андижон туманидаги "Исломобод саховати" фермер хўжалигига 44 гектар, "Омад-97" фермер хўжалигига 38 гектар, "Авлиёхон Дилмурод" фермер хўжалигига 22 гектар ва "Орол" фермер хўжалигига 9 гектар майдон минерал ўғитсиз шудгорланган бўлса-да, ўғит сепилганлиги ҳақида сохта маълумотнома расмийлаштирилган.

Энг ачинарлиси, тизим корхоналарида асосий воситаларини сақлаш ҳам талаб даражасида ташкил қилинмаган. Хусусан, "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Шўрчи филиали мансабдор шахслари жамият балансидеги 133 млн. сўмлик бинони 4,9 млн. сўмга сотиб юбориб, талон-торож қилишган. Шунингдек, Наманган вилояти "Қишлоқхўжаликимё" АЖга қарашли "Олтин кимёгар агротехсервис" ММТПда 45 млн. сўмлик техника талон-торож қилинган. Бундай қонунбузилиш ҳолатлари "Қишлоқхўжаликимё" АЖнинг Мингбулоқ ва Мирзаобод филиалларида ҳам аниқланган.

Қадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, улар билан ишлаш ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Жумладан, фуқаро О.Ғозиев қалбаки диплом билан "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Учкўпри филиалида бир неча йиллардан бери бош ҳисобчи лавозимига ишлаб келган. Ушбу қонунбузарлик ҳолати прокуратура томонидан аниқланиб, унга чек қўйилди. Еҳуд Россия Федерациясига 2011 йил май ойида ишлаш учун кетган Р.Алимовага "Қишлоқхўжаликимё" АЖ Янгибозор филиали мансабдор шахслари шохобча мудири сифатида 6 млн. сўмлик иш ҳақи ёзиб, талон-торож қилганликлари ҳам фож этилди.

Ўтган 2012 йилда прокуратура органлари томонидан тизим корхоналари мансабдор ва моддий жавобгар шахсларидан 610 нафари интизомий, маъмурий ва моддий жавобгарликка тортилиб, қўпол қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 39 та жиноят иши қўзғатилганлиги мазкур идорда ишни тўғри йўлга қўйиш юзасидан қатъий чоралар кўриш лозимлигини тақозо этади.

Ўзбошимчалик оқибати

Ҳозирги кунда туманимиз ҳудудда ҳеч қандай ҳужжатсиз қурилган уйлар кўпайиб кетди. Бундай иморат солганларга нисбатан қандай қонуний чора курилади?

С.Мансуров,
Гурлан тумани

Ўзбекистон Республикаси Ер кодексининг 23-моддаси талабига мувофиқ, ер участкаларини эгаллик қилиш, фойдаланиш учун, ижарага ва мулк қилиб бериш (реализация қилиш) ер ажратиш тартибига амалга оширилади.

Ер участкаларини ажратиб бериш эса, Республика Вазирлар Маҳкамаси, вилоятлар, Тошкент шаҳри, туманлар, шаҳарлар ҳокимлари томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Қонун талаби бўйича тегишли тартибда давлат органлари томонидан рўйхатга олинмаган қурилмалар ўзбошимчалик билан қурилган қурилма ҳисобланади.

Хусусан, Фуқаролик кодексининг 212-моддасига асосан, қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қурилиш мақсадлари учун ажратилмаган ер участкаларида, шунингдек, иморат қуриш учун зарур рухсатнома олмастан ёки архитектура ва қурилиш нормалари ҳамда қоидаларини жиддий бузган ҳолда қурилган уй-жой, бошқа бино, иншоот ёки ўзга кўчмас мулк ўзбошимчалик билан қурилган иморат ҳисобланади.

Ўзбошимчалик билан иморат қурган шахс унга мулк ҳуқуқини ололмайдди. Бу шахс қурган иморатини тасарруф этишга — сотишга, ҳада этишга, ижарага беришга, иморатга нисбатан бошқа битимлар тузишга ҳақли эмас.

Ўзбошимчалик билан иморат қурилиши натижасида ҳуқуқлари бузилган шахсининг тегишли давлат органининг даввоси билан бундай иморат суднинг қарорига биноан иморатни қурган шахс томонидан ёки унинг ҳисобидан бузиб ташланиши лозим.

Лекин, агар шахс ўзига қарашли бўлмаган ер участкасида ўзбошимчалик билан иморат қурган бўлса-да, унинг бу иморатга нисбатан мулк ҳуқуқи суд томонидан башарти мазкур участка шу шахсга қурилган иморат учун белгиланган тартибда берилдиган бўлса, эътироф этилиши мумкин.

Иморат қурилган ер участкасининг мулкдори бўлган, унга умрбод мерос сифатида эгаллик қилаётган, доимий эгаллик қилаётган ва фойдаланаётган шахсининг ҳам ўзбошимчалик билан қурилган иморатга нисбатан мулк ҳуқуқи суд томонидан эътироф этилиши мумкин.

Башарти, ўзбошимчалик билан қурилган иморатнинг сақлаб қолиниши бошқа шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларининг бузилишига сабаб бўлса, ёхуд фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига ҳафтулдирса, юқорида кўрсатилган шахсларнинг ўзбошимчалик билан қурилган иморатга нисбатан мулк ҳуқуқи эътироф этилиши мумкин эмас.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Олий Суди Пленумининг 2004 йил 24 сентябрдаги "Якка тартибда қурилган уйга бўлган мулк ҳуқуқи билан боғлиқ низолар бўйича суд амалиёти тўғрисида"ги қарорининг 24-бандида ўзига белгиланган тартибда ажратилмаган ер участкасида шахсининг ўзбошимчалик билан қурган иморатига нисбатан мулк ҳуқуқини суд Фуқаролик кодексининг 212-моддасининг 4-қисми талабига мувофиқ, башарти мазкур ер участкаси шу шахсга қурилган иморат учун белгиланган тартибда ажратилдиган бўлсагина, эътироф этишга ҳақли эканлиги қайд қилинган.

Ҳақ тўлови

Менинг турмуш ўртоғим бундан беш йил олдин жиноят содир этганини учун озодликдан маҳрум этиш жазосига ҳукм қилинган эди. Жазонинг уч йилни ўтаганидан кейин, уни ишлаш билан бирга, жазони ҳам ўтайдиган қандайлар колонияга ўтказишди. Эшитишимча, бундай жойда ишлаганларга ҳақ тўлаш экан. Шу тўғрисида Уларнинг иш режими қандай бўлади?

З.Шокирова,
Бойсун тумани

Озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинган шахсларнинг меҳнатга жалб этишда уларнинг жинси, ёши, соғлигининг ҳолати, меҳнат қобилияти ва иложи борича ихтисоси инобатга олиниб, қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган иш вақтининг энг кўп нормасига риоя этган ҳолда, олти кунлик иш ҳафтаси белгиланади.

Озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинган шахслар, одатда, шу муассасаларнинг корхоналарида, айрим ҳолларда эса, керакли тарзда қўриқлаш ва батамом ажратиб қўйиш таъминланган тақдирда, бошқа корхоналарда меҳнатга жалб этилади.

Агар маҳрум олти ишдан бешдан ошган, I ёки II гуруҳ ногирони бўлса, улар меҳнатга ўз хоҳишига кўра жалб этиладилар. Барча чегирмалардан қатъи назар, маҳрумлارнинг шахсий ҳисоб varaгига уларга ёзилган иш ҳақининг камида йилгирма беш фоизи, олти ишдан ошган эркакларнинг, I ва II гуруҳ ногиронларининг, шунингдек, манзил-колониялар ва тарбия колонияларидаги маҳрумлارнинг ҳисоб varaгига эса, камида эллик фоизи ўтказиб қўйилади.

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

Ўзингизни қизиқтирган ҳуқуққа оид саволларингиз бўлса бизга мурожаат қилинг. Уларга тажрибали ҳуқуқшунослар жавоб беради. Саволларингизни «Нуқид» газетасининг «info@huquq-gazeta.uz» электрон почтаси орқали юборишингиз мумкин.

Мақтабала ўқийдиган ўғлим яқинда эътиётсизлик туфайли жиноят содир этди. Албатта, бунга унинг ёшлиги анчагина пада берган. Аввокат ёлламаган эдим. Лекин терговчи ишда аввокат қатнашиши шарт, демоққа. Мен қилинган иш аниқ бўлса, аввокатнинг нима кераги бор, десам ҳам терговчи ёш болалар, кар ва соқовлар томонидан содир этилган ишда аввокат қатнашиши керак, деяпти. У ҳақми?

Ш.Каримбоев,
Кибрай тумани

Мажбурий иштирок

Бу ҳолатда терговчининг ҳаракатлари қонуний. Сабаби, у Жиноят-процессуал кодексининг 51-моддаси талабларига таъиниб иш юритмоқда. Мазкур моддада белгиланган талабга кўра, вояга етмаганларнинг, соқовлар, қарлар, қўрлар, жисмоний нуқсонли ёки руҳий касаллиги сабабли ўзини ўзи ҳимоя қилиш ҳуқуқини амалга оширишга қўйналмайдиган бошқа шахсларнинг иши бўйича аввокат иштирок этиши шартлиги белгиланган. Бундан ташқари, бу каби ишларда:

— судлов иши олиб бориларган тилни билмайдиган шахсларнинг;

— жазо чораси сифатида умрбод озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланиши мумкин бўлган жиноятларни содир этишда гумон қилинган ёки айбланаётган шахсларнинг;

— шахсларнинг манфаатлари ўзаро қарама-қарши бўлиб, улардан акалли бири ҳимоячига эга бўлган;

— давлат айбловчиси ёки жамоат айбловчиси иштирок этган;

— жабрланувчининг вакили сифатида адвокат иштирок этган;

— тиббий йўсиндаги мажбурият чораларини қўллаш тўғрисидаги ишларда ҳимоячининг иштирок этиши шарт.

Агар суриштирувчи, терговчи, прокурор ёки суд ишининг мураккаблиги ва бошқа ҳолатлар туфайли гумон қилинувчи, айбланувчи ёки судланувчи ўз ҳуқуқларини амалга оширишда қийналиши мумкин, деган ҳулусасга келса, бошқа ишлар бўйича ҳам ҳимоячининг иштирок этиши шарт, деб топишга ҳақлидир.

Юқорида кўрсатилган ҳолларда гумон қилинувчи, айбланувчи ёки судланувчининг илтимосига кўра ёхуд уларнинг розилиги билан бошқа шахслар томонидан ҳимоячи тақлиф қилинмаган бўлса, Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасининг ҳудудий бошқармаси томонидан белгиланадиган адвокатлик тузилмаси раҳбари суриштирувчининг, терговчининг, прокурорнинг ҳимоячи тайинлаш тўғрисидаги қарори ёки суднинг ақри-мига биноан қарор ёхуд ақрим Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасининг ҳудудий бошқармасига келиб тушган пайтдан эътиборан тўрт соатдан кечиктирмай, жиноят иши бўйича ҳимоячининг иштирок этиши таъминлаши шарт.

Белгиланган миқдор

Мен бир йил давомида иккита уйни нотариал илора орқали олин-сотди қилдим. Ораллиги беш ой, холос. Лекин олин-сотди шартномасини тасдиқлаганим учун ҳар икки ҳолатда икки хил пул олишди. Сабабини сўрасам, ҳозир шунақа, дейишдан нарига ўтишмади. Қонун бўйича бу тўловнинг аниқ миқдори борми?

З.Хусниддинов,
Чилонзор тумани

Бу каби тўловлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 3 ноябрдаги қарори билан тасдиқланган Давлат божи ставкалари билан тартибга солинган. Мазкур Давлат божи ставкаларида белгиланишича, нотариуслар томонидан:

а) уй-жойлар қуриш учун муддатсиз фойдаланиладиган ер майдонлари берилиши билан боғлиқ бўлган шартномаларни тасдиқлаганлик учун — энг кам ойлик иш ҳақининг 15 фоизи миқдорда;

б) квартиралар (квартираларнинг бир қисми), шу жумладан, хусусийлаштирилган квартиралар (квартираларнинг бир қисми), дала ҳовлилар, гаражлар, бошқа биналар, иншоотлар ва иморатларнинг олин-сотди, алмаштириш, рента олиш, умрбод таъминлаш шартли билан бошқаларга бериш ва ҳада қилиш шартномаларини;

— мулкдорнинг хотинига (эрига), унинг ва хотинининг (эрининг) ота-оналарига, болаларига, набираларига, бувиларига, буваларига, туғишган ака-укалари ва опа-сингилларига тасдиқлаганлик учун — 1 кв. м. майдон учун энг кам ойлик иш ҳақининг 0,5 фоизи миқдорда

— бошқа жисмоний ва юридик шахсларга тасдиқлаганлик учун — 1 кв. м. майдон учун энг кам ойлик иш ҳақининг 1 фоизи миқдорда;

— хусусийлаштирилган квартиралар (квартираларнинг бир қисми), уйлар (уйларнинг бир қисми) кимосида савдоси орқали сотилганда, шартномаларни тасдиқлаганлик учун — 1 кв. м. майдон учун энг кам ойлик иш ҳақининг 2 фоизи миқдорда бож ундирилади.

Иш зарурати

Мен эркаклар туғлиси ишлаб чиқарадиган корхонада ишлаб келаётган эдим. Кейинги йилларда маҳсулотларимиз жула кам икдорга сотилиб, ўзини оқламаётганиги сабабли, айрим икхлар фаолиятни тўхтатдим. Кўпчилик ишдан кетишга мажбур бўли, айримлар эса бошқа ишга ўтказиб юборилди. Бунда, албатта, ишда қолганларга яхши бўлди. Янги жойла бўлса, иш ҳақи ва шартнозалари. Бир танишимнинг айтишича, ҳар қандай ҳолатда ҳам ходимнинг розилиги олинishi керак экан. Шу тўғрисида?

Ш.Мирсаломов,
Тошкент шаҳри

Иш бевувчи бундай иш туттиши фақат қонун йўли қўядиган ҳоллардагина мумкин бўлади. Хусусан, Меҳнат кодексининг 89-моддасида айтилишича, иш бевувчи ходимнинг розилигисиз меҳнат шартларини ўзгартиришга фақат технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, ишлар (маҳсулот, хизматлар) ҳажмининг қисқарилиши, башарти бундай ўзгаришлар ходимлар сони ёки ишлар хусусиятини ўзгаришига олиб келиши олдиндан аниқ бўлган ҳоллардагина ҳақлидир.

Иш бевувчи айрим тоифадаги ходимлар учун меҳнат шартларини ўзгариши хусусида корхонадаги ходимларнинг вакиллари билан олиндан маслаҳатлашиб олади.

Иш бевувчи меҳнат шартларидаги бўлажак ўзгаришлар ҳақида ходимни камида икки ой олдин ёзма равишда огоҳ-

лантириб, тилхат олиши шарт. Кўрсатилган муддатни қисқартиришга фақат ходимнинг розилиги билан йўл қўйилади.

Ходим билан меҳнат шартномаси у янги меҳнат шартлари асосида ишлашни давом эттириши рад этганиги сабабли бекор қилиниши мумкин. Бунда ходимга ўртача ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда ишдан бўшатиш нафақаси тўланади.

Кўпчилик ходимлар гуруҳи учун меҳнат шартлари ноқулай тарзда ўзгарган тақдирда, иш бевувчи маҳаллий меҳнат органига бундай ўзгаришларнинг сабаби ҳақида маълумот бериши шарт.

Ходим иш бевувчи томонидан меҳнат шартлари ўзгаришланганиги устидан судга шикоят қилишга ҳақли. Нисбати кўриш вақтида иш бевувчининг зиммасига аввалги меҳнат шартларини сақлаб қолиш имконияти йўқлигини исботлаб бериш мажбурияти юкланади.

Саволларга ҳуқуқшунос
Дониёр ХАЛИЛОВ
жавоб берди.

Кенгашли тўй тарқамайди, балки татийди

Тўй-томоша ҳар бир оила ҳаётидаги энг унутилмас воқеалардан биридир. Қувончли лаҳзаларимизни қавм-қариндош, ёру биродарларимиз, дўсту қардонларимиз билан баҳам кўргимиз келади. Ўзбекининг тўйи эса ҳеч қачон кенгашу маслаҳатсиз ўтмаган. Ҳаттоки, ўғлига келин, қизига куёв танлаш оdatларимизда ҳам бу кўзга ташланади. Қуриладиган ёш оиланинг келажagini, аҳил-иноқ яшашини назарда тутиб, кимнинг фарзанди, ота-онаси қандай одамлар, маҳалла-қўйла обрўси қандай, куёв бола мустақил оила тебратишга тайёрми, қиз ёки йигитнинг ёмон қилиқ ёки оdatлари йўқми, боринги, ажлоо-авлодини бирма-бир суриштиришган. Ана шу саволларга ижобий жавоб олингандагина ҳар иккала томон тўйга ўз ролясини берган.

Кенгашли тўй тарқамас, деганларидек, ёру дўст, хешу акрак бо бир неча кун олдин чақирилиб, маслаҳат қилинади. Унда ҳозир бўлганлар тўй қилувчининг имкониятларини ўрганиб чиқиб, камитга камол бўлар, атрофича тадбир тўзилиб, тўйни тартибли ва яхши ўтказиш пайда бўлишарди. Тўйни тўйга қайтар, деб тўёнлар бериларди.

Дарҳақиқат, тўй оиланинг энг сара байрамларидан биридир. Хондон ахли бу тантанана йиллаб тайёрларлик кўради. Бироқ, минг афсуски, кейинги йилларда тўй-маъракаларни ўтказишда дабдабаозлик, сохта обрў ортириши, халқона ибора билан айтганда, тўқликка шўхлик қилиш авжига чиқа бошлаганди. Тўйларга ортиқча расм-рўсуллар кириб келди. Ниҳоят кўни ўтказиладиган "қизлар базми" жуда катта тўйга айланиб кетганди. Мучал тўйи, ақча сатгари удумларимиз катта сарф-ҳаражатлар билан ўтказилмоқда. Анбатта, бу бораддаги ишларни тартибга солиш мақсадида ҳукуматимиз томонидан бир қатор ҳуқуқий чоратадбирлар кўрилади.

Шу муносабат билан "қизлар базми" қисқартирилган, "чарлар", "юз очми" каби тўй билан боғлиқ тадбирларни битта қилиб ўтказиш урф бўлган эди. Фотиҳа тўйи ҳам икки томон келишган ҳолда камчиқим қилиб ўтказилар, ундаги ортиқча дабдабалару кераксиз ҳаражатлар камайтирилган эди. Шунингдек, ниҳоят суннат тўйларидега спиртли ичимликларни чеклаш, уларни ичмас ва кам ҳаражат қилиб ўтказиш чоралари кўрилганди.

Бироқ сўнгги пайларда яна дабдабаозлик ва исрофгарчилик ҳолатлари кузатила бошланди. Биринки мингга, мингинки туманга деганларидек, бу каби тўй-ҳашам, маросим ва турли оилавий тадбирларнинг меърдан ошиб кетаётганлиги ҳеч биримизни бефарқ қолдирмаслиги керак. Ёшларнинг бахт-саодати, келажак ҳақида эмас, кўпроқ тўй, уни қандай ўтказиш ҳақида қайғураемиз. Қулгошимизга чарга ботсақ-да, обрў ун қозон-қозон ош дамлаймиз. Автомашиналардан карвон тўзиб, маҳаллада "дув-дув" гап қилгимиз келади. Энг қиммат ресторанди базм уюштириб, танишу нотаниш, маст-аласт оломоннинг хурмача қилиқларини виқор билан томоша

қиламиз. Элнинг расм-рўсумини қилаяпман, деб ўзимиз яратган урф-одат ва удумларга ўзимиз сажда қиламиз. Расм-рўсумни деб, молу жонимизни гаровга қўямиз. Бироқ тўйдан кейинги иқтисодий қийинчиликлар, қудалар ўртасидаги кераксиз олди-бердилар ёш оила бахтига зомин бўлиб қолиши хусусида қўпичча ўйламаймиз ҳам.

Ёшлар шовқин-сурон, қуллоқни қоматга келтирадиган мусиқа садолари остида, машиналар "ўйини" билан шаҳар кезишади. Кўчани тўлдириб, қийқариб-қувлашиб бораётган машина ҳайдовчилари ана шу вазиятларда инсон ҳаётини умуман ўйламайди. Дабдаба, хою хавасга руҳу қўйиш баъзида фожиа ёки қўнғилхиралликлар билан якун топади.

Фикримизнинг исботи учун бир мисол келтириб ўтмоқчиман. Яқинда бир танишимиз тўй қилди. Куёв бўлмиш тўйининг ҳашамдор ўтишини хоҳлаб, ота-онасини анча қийнаб қўйган. Ота-она кенжатоийнинг раъйига қараб каттагина қарз кўтарган. Тўй энг қиммат ва ҳашамдор тўйхонада бўлиб ўтди. Дастурхонни кўриб, кишининг оғзи очилади. Санъаткорларнинг ҳам энг танқиллари тақлиф этилган. Икки-уч кундан сўнг бу тўй одамларнинг эсидан чиқди. Лекин тўй эгасининг қарзга ботгани қолди. Тўй ўтгандан кейин қарз берган кишилар пулларини сўраб келишаверган ва натижада бу жанжалга сабаб бўлган. Қарзини вақтида қайтара олмагач, куёвнинг отаси асабийлашиб, қаттиқ касал бўлиб қолди. Бу воқеа нафақат шу оила шаънига, балки маҳалла обрўсига ҳам пуртур етказди. Энди ўйлаб кўринг. Бу оиладагилар шунча маблағ сарфлаб нима топди? Маҳаллага ўзимни кўрсатаман деб, қарзга ботганими ё...

Ваҳоланки, оила жамиятнинг бир бўлаги. Оила тўқис бўлса, жамият фаровон. Жамиятнинг бойлиги оила даромади билан чамбарчас боғлиқ. Энг ачинарли томони шуки, бундай ҳўжа-кўрсин оdatлар ёшларимиз тарбиясига салбий таъсир кўрсатиб, кенг жамоатчиликнинг ҳам эътирозларига сабаб бўлган. Қолаверса, ёш авлод бу исрофгарчиликларни оdatий ҳол деб қабул қилиши ва бора-бора бунга ўрганиб қолиши мумкинлигини унутмаслик керак.

Турли витаминларга бой таомлар, мева-чевалар истеъ-

мол қилиши лозим бўлган келинчақнинг ҳомиладорлик даврида эри, қайнона-қайнотаси тўй қарзларини тўлаш билан банд бўлади. Натижа эса аён, камқонлик, носоғлом фарзандларнинг дунёга келиши... Бу ҳолатлар дилхиралликларга сабаб бўлади. Эр-хотин ўртасидаги дилхиралликлар эса ёш оилани емиради. Ваҳоланки, Президентимиз таъкидлаганидек, "Оила соғлом экан — жамият мустақим, жамият мустақим экан — мамлакат барқарордир".

Эсимизни танганимиздан буён тўйларни ихчамлаштириш ҳақида гапирилади. Бироқ унга қамдан-кам киши амал қилади. Бундан кўринадики, фарзандларимизга ёшларидан оилавий бюджет, уни беҳудага сарфлавириш яхшиликка олиб келмаслиги, балки эзгу максадлар учун сарфлаши лозимлиги ҳақида тушунча бериб боришимиз керак. Бизнингча, ҳар бир қишлоқ ёки маҳалла фуқаролар йиғинида тўйнинг сценарийи ва ҳаражатларнинг ҳисоб-китоби бўлиши керак. Қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари ва фаоллар, шунингдек, мутасадди ташиқлотлар раҳбарлари уни назорат қилмоғи лозим. Шу ўринда тўйлардаги Қашқадарё вилоятига хос камчилик ҳақида ҳам тўхталиб ўтсам. Тўйларда наҳор ош қилиниши биз пойтахтда ўргандик. Бу яхши. Чунки наҳор ошда қатнашасак, тўй қилувчининг қўнғилини ҳам олаемиз, ўз вақтида ишга ҳам етиб борамиз. Бироқ шу ерда бир лекин борки, бу ҳақида тўхталиб ўтмасам бўлмайди. Бизда наҳор ошда ҳам дастурхонга спиртли ичимликлар тури билан териб қўйилади ва тўйга келувчиларнинг қўпчилиги нафақат ошга, балки спиртли ичимликка ҳам тўйиб олишади. Бундай ўйлаб қарасангиз, аслида ичкиликка муккасидан кетган одам ҳам сахар мардондан орақ ичмайди. Бундай номақбул одатдан қанча тез халос бўлсақ, шунча яхши.

— Тўй, маърака ва маросимларни ихчамлаштириш, камчиқим қилиб ўтказиш борасида бирмунча натижаларга эришяпмиз, — дейди Қарши шаҳридаги Хонтепа маҳалла фуқаролар йиғини раиси Файзулла Маманов. — "Қиз қақирди", "куёв қақирди", "қуда қақирди", "қизлар базми" каби кераксиз оdatлар, ортиқча зиёфатлар бирмунча қамайди. Бироқ "Пул меники, қандай

хоҳласам, шундай сарфлайман. Истасам, дабдабали тўй қиламан, истасам, данғиллама уй соламан", дейдиганлар ҳам бор. Катта ҳаражатлар билан ичкиликбозликни авж олдириб ўтказиладиган тўйлар салбий оқибатларга олиб келётганини улар наҳотки билмасалар. Тўй — ҳаётнинг бош мақсади ва бутун мазмуни эмас, балки у инсон ҳаётидаги бир бекат-ку, ахир. Инсоннинг орзу-умидлари қўп. Лекин уларнинг амалга ошиши исрофгарчиликка олиб бормаслиги керак. Муқаддас Қуръони каримда "Енглр, ичинглр, аммо исроф қилманглр. Зеро, У исроф қилувчиларни севмас" (Аъроф, 31) дейилган.

Давлатимиз раҳбари томонидан 2012 йил "Мустақим оила йили" деб эълон қилинди. "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси кам таъминланган оилалар фарзандларининг мингта ниҳоя ва мингта суннат тўйларини ўтказиб бериш ташаббуси билан чиққанди. Бу ташаббусни жойлардаги маҳаллий ҳокимлик органлари, қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари қўллаб-қувватлади. Жумладан, бизнинг вилоятимизда ҳам 55 та кам таъминланган оила фарзандларининг ниҳоя ва 111 та суннат тўйлари намунали даражада ўтказиб берилди.

Яна бир гап. Баъзи юртдошларимиз чет мамлакатларда ишлаб, яхшигина пул топиб келишапти. Лекин минг машаққатлар билан топиб келган маблағини чет элдан замонавий технологиялар олиб келиб, ишлаб чиқаришни ривожлантириш ёки бошқа эзгу ишларга эмас, балки ном чиқариш учун дабдабали тўйларга сарфламоқдалар.

Шу ўринда тўйни қитидиган санъаткорлар ҳақида ҳам икки оғиз сўз. Тўйхоналарда овоз кучайтиргичдан таралган мусиқа садолари қуллоқларни қоматга келтиради. Ҳатто ёнингизда ўтирган хамсуҳбагининг ҳам гапини эшитиш имкони бўлмайди. Ашулчилар эса ёлгондан оғиз қимирлатиш билан овора. Бундайларга қистир-қистир бўлса бас. Ваҳоланки, яқин ўтмишда тўйларда биргилликда ларлару "ёр-ёр"лар айтилган. Энг машхур полвонлар ҳам, хушовоз хонандалар ҳам тўй-томошаларда қобилиятларини намойиш этишган. Эл назарига тушган ва ҳозир ҳам қўшиқларни севиб тингланаётган Тўйчи Ҳофиз, Жўрахон Султонов, Маъмуринов Узоқов ва Қомилжон Отаниёзовларнинг айтган ашулалари тўйларга мазмун бахш этган. Улар ашулани жонли овозда ижро этишгани боис қалбларни ларзага солган, ўлмас куй-қўшиқлари тингловчилар руҳиятига илоҳий куч каби кириб, кайфиятини кўтарган.

Ҳозирда тўйларга «отарчи»лар билан бирга келадиган «раққоса»ларнинг хурмача қилиқлари ҳаммасидан ошиб тушади. Улар олдингизга келиб беўхшов ҳаракатлар қилиб, пул бермагунингизча ёнингиздан кетмайди. Бундай ҳатти-ҳаражатларга Европада инсоний қадр-қиммат йўл

Норбўта ҲОЗИЕВ,
«Huquq»

қўймаган бўлса, бизда эса ибодат йўл қўймаган. Қўштирноқ ичидаги раққосалар эса пул топаман деб, миллат шаънига доғ туширишапти.

Аслида тўйларни маъмурий йўл билан ҳам тартибга келтириш мумкин. Масалан, солиқ идоралари ходимлари ёки истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятларга бирлашмаси тўйларда қатнашадиган санъаткорларнинг бир ойда қанча маблағ топиши ва ундан қанча солиқ тўлаётгани билан қизиқиши, керак бўлса вақти-вақти билан улар топаётган даромадини мониторинг қилиб бориши керак. Ҳар бир кишининг Яратган томонидан белгиланган ўлчовлик тош-тарозуси бор. Орзу-ҳавас эса чегара билмайди. Инсон ўз орзуларининг қули бўлиб қолмасигина, бу орзулар уни маънавий юксаликка етакласа ва ҳаётини тўқис, мазмундор этсагина, у чина-камига бахтга эришади. Ўзига лойиқ шон-шўхратдан ортиги кераксиз юк каби малол келтиради. Биз икки ёшнинг бахт кечасида ўтирарканмиз, ха, буёғи тўй экан, тўйиб еб-ичиб кетайлик, деб ўтиришимиз уят. Бундай қувончли оқшомларга мазмун-моҳиятига қўра, маънавий-маърифий озуқа олади-ган, қолаверса, икки ёшнинг қувончига шерик бўлиб, уларга бахт-саодат тилашга бир имкон деб қарашимиз керак. Келин ва куёв тараф баҳамжиҳат, келишган ҳолда тўйни ўтказгани, базм ичмас, кам-ҳарж қилингани мақсадага мувофиқ. Агар ота-оналарнинг имкони бўлса, эътиборни кўпроқ ёш оилани қўллаб-қувватлашга, уларнинг уй-жой шароитини яхшилашга, бошқа хайрли мақсадларга, масалан, бева-бечораларга ёрдам бериш, ўзлари яшайдиган маҳалла ва қишлоқларни ободонлаштириш, янги иш жойлари ташкил этиш, ёшларни илмли қилиш, йўл ва кўприклар қуриш сингари эзгу ишларга сарфлаганлари маъқул.

Табиятан орзу-ҳавасли халқмиз. Топганимизни тўйларга, яхшиликларга сарфлагимиз келади. Кимдир ўғил уйлантириш, кимдир қиз чиқариш, яна биров жажжи ўлкачининг суннат тўйини ўтказиш учун тиниб-тинчимайди. Бироқ мисоллаб йиғилган маблағни ботмонлаб сарфлаб, бир кунда йўқ қилиш ақли донишлар иш эмас. Шу сабаб тўйларни камхарж ва ихчам ўтказишимиз, бу ишга қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари, хотин-қизлар қўмиталари, малакали мутахассислар ва қўни кўрган ибратли оила соҳиблари ҳамда кенг жамоатчиликни жалб этмоғимиз лозим. Халқимизда "Кенгашли тўй тарқамас" деган жуда ибратли ибора бор. Бу эса ҳар биримизга жиддий масъулият юклайди. Ота-боболаримиз қатъий амал қилган азалий анъаналар, урф-одатларга риоя этиб, эл қатори, бамаълаҳат тўй-маърака ўтказганга не етсин!

Тезкор-қидирув фаолияти унинг ҳуқуқий асослари мустақкамланмоқда

Республикамиз Президенти томонидан 2010 йил 12 ноябрь кунин Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисида тақдим этилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси"да мамлакатимизни демократик янгиланишнинг бугунги босқичдаги энг муҳим йўналишларидан бири бу — қонун устуворлиги ва қонунийликни мустақкамлаш, шахс ҳуқуқи ва манфаатларини ишончли ҳимоя қилишга қаратилган суд-ҳуқуқ тизимини изчил демократлаштириш ва либераллаштириш, юртимизда ҳуқуқий давлат асосларини янада такомиллаштириш ва ҳозирининг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш биз учун ҳал қилувчи вазифа бўлиб қолётгани алоҳида таъкидланган эди.

Давлатимиз раҳбари суд-ҳуқуқ тизимини ислох этиш йўналишидаги вазифаларни белгиллаб берар экан, бу борада бир қатор янги қонунлар қабул қилинди. "Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида"ги Қонунни қабул қилиш таклифини ҳам билдирганди. Ушбу қонуннинг мақсади тезкор-қидирув хусусиятидаги тадбирларни ўтказишда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, қонунийликка риоя қилишнинг реал ҳуқуқий қаролатларини яратишга йўналтирилиши, бу қонун жиноятлар содир этилишининг дастлабки босқичларидаёқ уларнинг олдини олиш ва ўз вақтида тўхтатиш бўйича чораларнинг самарадорлигини, шунингдек, суриштирув ва дастлабки терговнинг сифатини оширишга хизмат қилиши лозимлиги қайд этилган.

Ана шу омиллардан келиб чиққан ҳолда, "Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилиниб, рас-

мий эълон қилинган қундан эътиборан ўн икки ой ўтгач кучга кириши назарда тутилган ушбу қонуннинг асосий мақсади тезкор-қидирув фаолияти соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдир.

Тезкор-қидирув фаолиятининг асосий вазифалари инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари, юридик ва жисмоний шахсларнинг мол-мулки ҳимоя қилинишини, шахс, жамият ва давлат хавфсизлигини таъминлаш, жиноятларнинг олдини олиш, уларни аниқлаш, фош этиш ва уларга барҳам бериш, шунингдек, жиноятларни тайёрлаш ва содир этишга дахлдор шахсларни аниқлаш ҳамда топшидан иборатлиги қонунда белгиланган. Шунингдек, суриштирув, тергов органларидан ва суддан ашириниб юрган, жиний жазодан бўйин товлаётган шахсларни, бедарак йўқолган шахслар ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда бошқа шахсларни қидиришни амалга ошириш, шунингдек, таниб олин-

маган мурдаларнинг шахсини аниқлаш, шахс, жамият ва давлат хавфсизлигига таҳдид солаётган шахслар, ҳодисалар, ҳаракатлар (ҳаракатсизлик) ҳақида ахборот тўплаш ишлари ҳам ушбу фаолиятнинг асосий вазифалари сирасига киритилди.

Мазкур қонунда тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширишда инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари устуворлиги принципи алоҳида модда билан белгиланган мамлакатимизда инсон омилига бўлган эътибор давлат сиёсатининг муҳим стратегик мақсадларидан бири эканлигининг аққол намунаси. Жумладан, тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширувчи органлар ҳамда уларнинг ходимлари тезкор-қидирув тадбирларини ўтказишда инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига риоя этиши, улар томонидан инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари бузилган тақдирда, мазкур органлар ҳамда уларнинг раҳбарлари ушбу ҳуқуқлар, эркинликлар ва қонуний манфаатларини тиклаш, етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш ҳамда айбдорларни белгиланган тартибда жавобгарликка тортиш чораларини қўриши шартлиги қонунда ўз ифодасини топан.

Шу билан бирга, тезкор-қидирув тадбирларини ўтказиш натижасида олинган, жиноят ёки бошқа ҳуқуқбузарлик содир этиш билан боғлиқ бўлмаган ахборотдан инсон

Шухрат ДЕХҚОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлиси Қонунчилик палатаси
депутати

ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини чеклаш учун фойдаланилиши, ҳеч ким қийноққа солиниши, зўравонликка, шафқатсиз ёки инсон шаъни ва қадр-қимматини камситувчи бошқа тарздаги таъйиққа дучор этилиши мумкин эмаслиги, инсоннинг шахсий ҳаёти ҳолатларига оид маълумотларнинг ошкор этилишига олиб келадиган, унинг ҳаётини, соғлигини хавф остига қўядиган, шаъни ва қадр-қимматини камситадиган ҳаракатларни амалга ошириш тақиқланиши ҳам белгиланган.

Қонунга биноан, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат божхона қўмитаси, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚК Департаменти органлари мамлакатимиз ҳудудида тезкор-қидирув фаолиятини амалга ошириш ваколатига эга бўлдилар. Бошқа давлат органлари, шунингдек, юридик ва жисмоний шахслар томонидан бу фаолиятни амалга ошириш тақиқланади.

Тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширувчи органлар ходимлари ва бундай фаолиятни амалга оширишга кўмаклашаётган шахслар, шунингдек, уларнинг оила аъзолари давлат ҳимоясида бўлиши, уларни ижтимоий-ҳуқуқий жи-

ҳатдан ҳимоя қилиш чора-тадбирлари ҳам қонун билан қаролатлаб қўйилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, "Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини ишлаб чиқиш ва қабул қилишда ривожланган демократик давлатларнинг тажрибаси апрофлича ўрганиб чиқилди ва мазкур ҳужжат халқро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган тамойилларига тўлиқ мос келади.

Эътироф этиш лозим, амалдаги қонунчиликда хозирги вақтгача ҳуқуқни муҳофаза қилиш тизимининг таркибий қисми ҳисобланган тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширишнинг ҳуқуқий механизмлари тўла очиб берилмаган эди. Бу соҳа Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, "Прокуратура тўғрисида"ги, "Терроризмга қарши кураш тўғрисида"ги Қонунлар, Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодекси ва бошқа қонунчилик ҳужжатлари билан тартибга солиб келинади.

Бу борада алоҳида ягона қонуннинг қабул қилиниши эса, тезкор-қидирув фаолиятининг принциплари ва шакллари, уни амалга оширишда қонунийликни таъминлашнинг ҳуқуқий қаролатларини янада мустақкамлади. Ўз навбатида, ушбу фаолиятнинг турли йўналишларини тартибга солувчи бир қатор меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда акс эттирилган нормаларни ахлит бир тизимга солиш имконини яратди, дейиш мумкин. Шу билан бирга, фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини тўлақонли ҳимоя қилиш, мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимини янада демократлаштириш ва либераллаштиришда ушбу қонун муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Фуқаролик процессида ишга дахлдор бўлмаган тарафни алмаштириш тартиби

Мамлакатимизнинг демократик руҳдаги қонунлар талаби бўйича ҳар ким ўз ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш учун бевосита сулга мурожаат қилишга ҳаққимир. Айтиш жоизки, тарафлар фуқаролик процесси иштирокчилари ичида марказий ва асосий ўринни эгаллайди. Аммо ҳар доим ҳам сулга мурожаат қилган шахслар ишга дахлдор шахслар бўлавермайди. Шунинг учун Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик-процессуал кодексига ишга дахлдор бўлмаган тарафни алмаштириш тўғрисида қоида белгиланган. Бу эса ўз навбатида, низо иштирокчиларни тўғри белгилашни, ҳуқуқи бузилган шахсларнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатлари судлар томонидан самарали ҳимоя қилинишини таъминлайди.

Ишнинг қўрилишида баъзи ҳолларда даъво кўзғатиш ҳуқуқига эга бўлмаган ёки жавобгар бўлмаган шахслар иштирок этади. Шунинг учун Ўзбекистон Республикаси ПҚнинг 42-моддасига кўра, суд арз қилинган талаб уни илгари суриш ҳуқуқига эга бўлмаган шахс томонидан тақдим этилганлигини ёки даъвогарнинг аризаси бўйича жавоб бериши лозим бўлмаган шахсга нисбатан тақдим этилганлигини аниқлаша, даъвогарнинг розилиги билан дастлабки даъвогар ёки жавобгар ишга дахлдор даъвогар ёки жавобгар билан алмаштирилишига йўл қўйиши мумкин.

Агар даъвогар ўзининг бошқа шахс билан алмаштирилишига рози бўлмаса, бу шахс низо предмети юзасидан мустақил талаблар билан арз қилувчи учинчи шахс сифатида ишга киришишга ҳақли.

Агар даъвогар жавобгарнинг бошқа шахс билан алмаштирилишига рози бўлмаса, суд бу шахснинг иккинчи жа-

вобгар сифатида ишга жалб қилишга ҳақли.

Ишга дахл бўлмаган тарафни алмаштириш ҳақида суд ажрим чиқаради.

Тараф алмаштирилганидан ёки низо предмети юзасидан мустақил талаблар билан арз қилувчи учинчи шахс ишга киришганидан ёхуд иккинчи жавобгар жалб қилинганидан кейин ишни қўриш янгидан бошланади.

Агар процессга мустақил талаблар билан арз қилувчи учинчи шахс киришмаса, ишга дахлдор бўлмаган даъвогар эса, арз қилган талабларидан воз кечмаса, иш мазмунан қўрилади.

Фуқаролик ишининг судда қўрилишида ақсарият ҳолларда даъвогар ҳам, жавобгар ҳам даъво аризасида кўрсатилган шахс бўлади. Аммо баъзи ҳолларда процессда ё даъвогар, ё жавобгар тараф ёнқи ҳар икки томон ҳам хатолик билан ишга жалб этилишлари туфайли тегишсиз тараф (тарафлар) бўлиб чиқиши, яъни даъвогар даъво иши кўзғатишга ҳақли

бўлмаган тараф, жавобгар эса мазкур даъво юзасидан жавоб беришга мажбур бўлмаган шахс бўлиб топилиши мумкин. Шундай ҳолатларни назарда тутиб, қонун ишга тегишсиз тарафни суднинг ташаббуси билан ёки прокурорнинг талаби бўйича ёнқи тарафлардан бирининг илтимосига кўра бошқа тегишли тараф билан алмаштиришга йўл қўяди.

Хорижий давлатларнинг фуқаролик процессуал қонунчилигига назар ташлайдиган бўлсак, уларда ишга дахлдор бўлмаган тарафни алмаштириш ишни судда қўришга тайёрлаш ва қўриш босқичида амалга оширилиши белгиланган. Масалан, Россия Федерацияси Фуқаролик процессуал кодексининг 41-моддаси "Ишга дахлдор бўлмаган жавобгарни алмаштириш" деб номланади. Унга кўра, суд ишни судда қўришга тайёрлаш ёки уни судда қўриш вақтида биринчи инстанция судининг илтимоси ёки даъвогарнинг розилиги билан ишга дахлдор бўлмаган жавобгар ишга дахлдор жавобгар билан алмаштирилишига йўл қўйиши мумкин. Ишга дахлдор бўлмаган жавобгар ишга дахлдор жавобгар билан алмаштирилганидан кейин ишни судда қўришга тайёрлаш ва ишни қўриш янгидан бошланади.

Агар даъвогар жавобгарнинг бошқа шахс билан алмаштирилишига рози бўлмаса, суд ишни тақдим этилган даъво бўйича қўради.

Давлатжон ХАБИБУЛЛАЕВ,
ТДЮИ доценти,
Зулфизархон АҲМАДЖОНОВА,
ТДЮИ талабаси

Фикримизча, юқоридаги ҳамдўстлик давлатларининг фуқаролик процессуал қонунчилигида кўрсатилган ижобий ҳолатларни инобатга олган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик процессуал кодексининг 42-моддаси биринчи қисмига ишга тегишсиз тарафни алмаштириш босқичи ҳақида аниқ қоида мустақкамлаб қўйилса ҳамда қуйидаги тахрирда баён этилса мақсадга мувофиқ бўлар эди: "Суд ишни судда қўришга тайёрлаш ва қўриш вақтида арз қилинган талаб уни илгари суриш ҳуқуқига эга бўлмаган шахс томонидан тақдим этилганлигини ёки даъвогарнинг аризаси бўйича жавоб бериши лозим бўлмаган шахсга нисбатан тақдим этилганлигини аниқлаша, даъвогарнинг розилиги билан дастлабки даъвогар ёки жавобгар ишга дахлдор даъвогар ёки жавобгар билан алмаштирилишига йўл қўйиши мумкин".

Хулоса қилиб айтганда, судлар томонидан фуқаролик ишларини судда қўришга тайёрлаш ва қўриш босқичида ишга дахлдор бўлган тарафнинг тўғри аниқланиши, суд қарорлари қонуний, асосли ва адолатли чиқарилишига олиб келади.

Қинғир ишнинг қийиғи

Бугун юртимиз чин маънода бунёкорлик майлонига айланган. Республикаимизнинг қайси ҳудудига бўлмасин, ишлаб чиқариш корхоналари, таълим ва тиббиёт муассасалари қаторида аҳоли учун турар жойлар қуриш ҳам жадал суратларга олиб борилаётганига гувоҳ бўласиз. Аҳолининг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш мақсадида ушбу турар жойлар кредит эвазига берилмоқда. Шу билан бирга, кредитга турар жой харид қилган ёш оилалар даромад солиқларидан озод қилинмоқда. Буларнинг барчасини ҳукуматимизнинг фуқароларга чин маънодаги ғамхўрлиги сифатида эътироф этиш жоиз. Ушбу турар жойлар замонавий кўриниши, барча қулайликларга эгаллиги билан жамоатчиликнинг ҳавасини келтирмоқда, ҳайратига сабаб бўлмоқда.

Аммо афсуски, ана шундай савоб ишларни бажариш баъорбурда нафисга қул бўлиб, кўзбўямачилик қилаётган, ҳужжатларни сохталаштириш йўли билан ўзганинг маблағини растрата қилиб, талон-торож қилаётган кимсалар ҳам учраб турибди.

Бунга мисол қилиб, Бойсун туманидаги "Орзу" хусусий ишлаб чиқариш савдо фирмаси, "Пўлат" хусусий фирмаси ҳамда "Бойсун ихтисос таъмир" хусусий корхонаси мутасаддиларининг қилмишларини келтириш мумкин. Ҳаммаси Сурхондарё вилояти қуришларга танлов савдоларини ўтказиш комиссиясининг 2010 йил 20 ноябрдаги мажлисида қўрилган масала — Бойсун тумани "Работ" ҚФЙ "Бибиширин" маҳалласида 45 та якка тартибдаги уй-жой объектларини қуриш ҳақидаги баённомасидан кейин бошланади.

Хуллас, 29 ноябрь кuni буюртмачи ОАТБ "Қишлоқ қурилиш банки"нинг "Қишлоқ қурилиш инвест" ихтисослаштирилган шўба инжиниринг компанияси билан юқорида номлари қайд этилган пудрат-

чи корхона раҳбарлари ўртасида қиймати 3 млрд. 408 млн. 810 минг сўмлик уй-жойларни тайёр ҳолда қуриб топшириш ҳақида пудрат шартномаси имзоланади. Унга кўра, учала пудратчи корхонанинг ҳар бири 15 тадан якка тартибдаги уй-жой объектларини қуриб топшириши лозим бўлади ва шунга асосан шартнома қийматининг маълум миқдордаги фоизи уларнинг ҳисоб рақамига ўтказиб берилади.

Орадан келишилган муддат ўтгач, яъни 2011 йилнинг 30 июнь ҳамда 1 октябрь кунлари пудратчи корхоналар томонидан уй-жойларни қурилиш тугалланган объект сифатида фойдаланишга қабул қилиш учун Давлат қайта ҳайъатига топширилади.

2012 йилнинг май ойида пудратчи корхоналар томонидан фойдаланиш учун Давлат қабул қайта ҳайъатига топширилган 45 та қурилиши тугалланган якка тартибдаги уй-жойлар назорат ўлчовидан ўтказилади ва расмий ҳужжатларда бажарилди, дея кўрсатилган қурилиш-монтаж ишлари шартномада кўрсатилган муддатда бажарилгани етмаганидек,

бажарилган ишларни тасдиқловчи маълумотномага аслида амалга оширилмаган 293 млн. 462 минг сўмлик қурилиш ишлари қўшиб ёзилгани аниқланади.

Албатта, "Орзу" хусусий ишлаб чиқариш савдо фирмаси раҳбари Бадриддин Рашитов, "Пўлат" хусусий фирмаси бошлиғи Амон Жўраев ҳамда "Бойсун ихтисос таъмир" хусусий корхонаси раҳбари Очил Қўзиевлар бундай қинғирликларга ўзларича қўл урмаганлар.

Бунда уларга "Қишлоқ қурилиш инвест" ихтисослаштирилган шўба инжиниринг компаниясининг техник назоратчиси, яъни айнан компаниянинг буюртмаси асосида қурилаётган объектларни назорат қилиш, шунингдек, бажарилган ишларни назорат ўлчовидан ўтказиб қабул қилиш ваколатига эга бўлган Р.Салимов кўмак берган. Ушбу қилмишини хаспўшлашга уринган Р.Салимов, пудратчи корхона раҳбарлари томонидан уй-жойлар қурилишининг шартномавий муддатлари бузилишига сабаб, нарх-навоининг ошганлиги, шунинг учун улар сметада кўрсатилган қу-

Ражаб АБДУЛЛАЕВ,
Сурхондарё вилоят
прокуратураси бўлим бошлиғи

рилиш материалларини қиммат нархларда сотиб олишга мажбур бўлганликлари-ю, объектларни вақтида топширишлари шарт бўлганлиги боис, бажарилган ишлар ҳақидаги ҳужжатларга аслида бажарилмаганини ҳам қўшиб ёзишни илтимос қилишгани, у уларни қабул қилиб олганидан кейин эса, чала ишларни бажариб берамиз, деган ваъдаларига ишонганлиги ҳақида кўрсатма берган.

Ваҳоланки, анча-мунча маблағ сарфланишига сабаб бўлаётган объектлар масаласи ҳал бўлаётган бир вақтда озақи ваъдага ишониб бўлмаслигини, ваъда бажарилмаган тақдирда, унга ҳам жавоб беришга тўғри келишини Р.Салимов жуда яхши биларди.

Бундан ташқари, ушбу қинғирликларнинг содир этилишида нафақат пудратчи корхоналар раҳбарлари Б.Рашитов, А.Жўраев, О.Қўзиев ҳамда Р.Салимовларнинг, балки "Қишлоқ қурилиш инвест" ихтисослаштирилган шўба инжиниринг компанияси Сурхондарё филиали ди-

ректори К.Қурбониязов билан компания бош инженери У.Элмуратовларнинг ҳам муносиби "улуш"лари бор. Сабаби, айнан уларнинг имзоси билан шартномаларда келтирилган ишлар юз фоиз бажарилганлиги ҳақидаги сохта маълумотлар қўшилган расмий ҳужжатлар Давлат қабул қайта ҳайъатига топширилади-да! Бу эса, раҳбар ходимларнинг ўз вазифаларига панжа орасидан қараганликлари, расмий ҳужжатларни имзолашдан олдин ўша фактларни қўриб, текшириб олишга бепарво муносабатда бўлганликларидан бошқа нарса эмас. Оқибатда эса...

"Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам фош бўлади" деганларидек, юқорида номлари зикр этилган кимсаларнинг қинғирликлари фош этилди ва уларга қилмишларига яраша жазо тайинланди.

Ёстиқдошга суиқасд

Равшан Камолов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) 2006 йилда Мадина Иномова билан танишиб, тақдир йўлларини боғлади. Мадинанинг аввалги турмушидан бир ўғли бўлиб, Равшан унга оталик меҳрини беради, деб ўйлаган, шунга умид қилган эди.

Бироқ уларнинг 6 йиллик турмуши аёл ўйлагандек, фаровон кечмади. Равшан рўзгор тебратиш учун устачилик билан шугулланар, топгани бирига етса, бошқасига етмас эди. У таваккал қилиб бир неча марта Россия давлатига ҳам иш излаб борди. Аммо олис юрт ҳам у орзу қилгандек бўлиб қикмади.

Иши қиршмай моддий етчимовчиликлар гирдобада қолгач, ҳаёти издан чикди. Уйда хотини билан жанжаллашадиган одат чикарди. Бу ҳам етмагандек, далада ўсадиған ёввойи наشا ўсимлигини қовуриб, истемвол қиладиган бўлиб қолди. Бундан хабар топан Мадина тўполон кўтарди, "шу одамингизни ташланг", дея даққи беришни бошлади. Хотинининг дашиномлари Равшаннинг зардасини қайнатар ва

Каримжон МУСАШАЙХОВ,
Янгийўл туман прокуратураси терговчиси

бунинг ортидан яна жанжал келиб чикарди. Қисқа муддатда бирин-кетин ота-онаси, ака-опаларидан жудо бўлган Равшанга бу ташишлар ҳаддан зиёд оғирлик қилди. Турмуш ўртоғи билан бўлаётган келишмовчиликлар, хотинининг тергашлари жонидан ўтиб, ўз кўнглида унинг "овозини ўчирмоқчи" бўлди.

Шу мақсадда 2012 йил 26 февраль кuni қабиҳ режасини амалга оширишга аҳд қилди. Енида ухлаб ётган аёлини қандай усулда гумдон қилишни ўйлаб, мижда қоқмай ўтирган Равшан тонга яқин бир қарорга келди. Секингина ўрнидан туриб, ошхона томон йўналди. У ердан пичок олиб, ширин уйқуда ётган хотинининг чап кўкрак қафасига икки марта урди. Яхшиямки, Мадина уйғониб кетиб, дод-вой солганча қаршилик кўрсата бошлади. Акс ҳолда...

Ёстиқдошга суиқасд қилиб, ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолда жиноятини охирига етказса олмаган Равшан Камоловга жиноят ишлари бўйича Янгийўл туман суди томонидан тегишли жазо тайинланди.

Ҳақиқата орзу-умидлар оғушида яшайдиган инсон, ҳаёт йўлини олдиға қўйган улуг мақсадларига таянган ҳолда барпо этади. Аммо, афсуски турмуш ҳаммаша бир текис кечавермайди. Унда турли тўсиқ ва қийинчиликларга дучор бўлиш мумкин. Бундай муаммоларни енгиб ўтиш учун одамга метин ирода ва сабр-тоқат зарур бўлади. Бироқ ҳаммининг ҳам ҳаёт ташишларини оқилона бартараф этишга иродаси етавермас экан. Бунга юқоридаги ҳодиса мисол бўлиши мумкин.

Маълумки, гиёҳвандлик балоси аср вабоси сифатида кенг миқёсда тарқалиб бормоқда. Гиёҳвандликнинг жисмоний ва маънавий зарарлари тўғрисида ҳар қанча гапирилмасин, афсуски, жамият бу бало ва офатдан бутунлай халос бўла олмапти.

Гиёҳфурӯш

Шавкат ҒАФҒАРОВ,
Новоий вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Бугун мамлакатимизда аср вабосидан ёш авлодни асраш йўлидаги чора-тадбирлар бир дақиқага бўлсин, тўхтаб қолаётгани йўқ. Бу иллатнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш нафақат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг, балки маҳаллалар, корхона-ю ташкилотлар, мактаблардан тортиб турли муассасаларгача, қолаверса, ҳар бир фуқаронинг бурчидир. Бугун гиёҳвандликка қарши қўрилаётган чора-тадбирлар, оммавий ахборот воситалари орқали чиқишларга қарамай ханузгача айрим кимсалар нафсининг қулиға айланиб, гиёҳванд моддалар сотиш орқали мўмай даромад орттирмоқда.

Ўз кўнглида мўмай даромад қилишни кўзлаган Акмал Холиқов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) меҳнат қилиб, пешона тери билан пул топиш ўрнига, белини оғиритмай, феолият юритишни ният қилди. Одатда дехқон яхши ниятлар билан баҳорда ерга уруғ қадаб, то ҳосилини йиғиб олунга қадар парваришлайди. Акмал ҳам 2011 йилнинг март ойида Муборак туманига қарашли чўл ҳудудидаги зовур ёнига уруғ қадади. Фақат у эккан уруғ ўзгача эди. Аниқроқ қилиб айтганда эса, бу гиёҳвандлик ўсимлиги бўлиб, Акмал уни парваришлаб, ҳосилини йиғиб олиб, катта фойда кўришни кўзлаган эди. Бу билан у оғир жиноят содир этаётганини билар, бироқ нафси бунга

панжа орасидан қарашга ундарди.

Куз ойида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан ўтказилган тезкор тадбирда Акмалнинг жиноий хатти-ҳаракатларига чек қўйилди. Тадбирда унинг Кармана тумани, "Дўрмон" ҚФЙ ҳудудидаги "Қумушқон" кўрғонига сотиш мақсадида сақлаб келаётган "деҳқончилик" маҳсулотлари ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Жиноят ишлари бўйича Кармана туман суди томонидан А.Холиқовга қилмишига яраша жазо тайинланди.

Жиноятчи ўз жазосини олди. Бироқ одамни ўйлантирадиган жиҳати, гиёҳвандликка қарши шунчалар кўп гапирилаётганига, оммавий ахборот воситалари орқали чиқишлар қилинаётганига қарамай, нима учун Акмал каби инсонлар кўл урмоқда? Ҳўш, бунга ким айбдор? Бунга ҳар биримизнинг эътиборсизлигимиз ва бепарқлигимиз сабаб эмасми? Ахир бу иллат қачонгача қанчадан-қанча инсонларнинг ҳаётига зомин бўлади?

Гиёҳвандликка қарши кураш ҳаммамизнинг бурчимиз экан, ўзини, оиласини, яқинларини-ю, бутун инсониятни ва келажақ авлодларни ўйлаган ҳар бир киши гиёҳвандликка қарши курашда фаол бўлиши зарур.

Декабрь ойи ҳам келиб, қишнинг аёзли кунлари бошланган бўлса-да, "Қўйлик" бозори олатлагидек гавжум. Одамлар ўзи билан ўзи овора, биров билан бировнинг иши йўқ. Шу боис, бир четда учрашиб, алланималар ҳақида пичирашаётган икки кимсага ҳеч ким аҳамият бермади. Кўп ўтмай улар хайрлашибар экан, ҳар иккисининг ҳам оёзи кулоғида эди. Бўлма-сам-чи, ахир арзиммаган вақт ичида Исоом Ғофуров 1 миллион сўмни чўнтағига тикса, Зафаржон Ҳақимов эса 100 грамм "опий" гиёҳванлик молдасига эга бўлади-ю, хурсанд бўлмай бўладими?!

Ажал сўқмоғи

Наримон ИЗМУЛЛАЕВ,
Тошкент вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Орадан бир ой ўтгач, икковлон яна "Қўйлик" бозори худудида учрашишди. Бу сафар 60 грамм "опий"ни 600 минг сўмга сотиб олган З.Ҳақимов, "мол"ни худди аввалги галдагидек номаълум шахсларга пуллаб юборди.

Февраль ойида ҳам шундай ҳолат такрорланиб, фақат бу сафар 20 грамм "мол" устида савдо бўлади.

Март ойида И.Ғофуровга яна "мол" сўраб қўнғироқ қилган З.Ҳақимов, у билан Тўйтепа шаҳрида учрашишни келишди-да, ёнига қариндоши Жалолиддин Инагамовни олиб, унинг бошқарувидаги автомашинада йўлга чиқади. Бу сафар уларнинг "ов"ни бароридан келади, яъни 100 грамм "мол"ни харид қилиб, ўзаро бўлишиб олишади. Кейинчалик бўлақларга бўлиб, номаълум шахсларга сотиб юборишди.

"Урганган кўнғил, ўртанса қўймас" деганларича бор экан. Йўқса қариндошлар яна Тўйтепа сафарини кўмсаб қолишармиди. Хуллас, улар И.Ғофуровга қўнғироқ қилишди-ю, унинг жавобини эшитиб, бўшашиб қолишди. Нима эмиш, айни пайтда "мол" йўқ эмиш. Шундай бўлса-да, И.Ғофуров уларни ноумид қилмай, учрашув белгилайди.

Кўп ўтмай яна Тўйтепа шаҳрида учрашишди ва гарчи "мол" олишмаса-да, 150 грамм учун 1 миллион 500 минг сўм ташлаб келишади. Ўз навбатида И.Ғофуров "мол" қўлига келиб тушиши билан уларга хабар беришни ваъда қилади.

Дарҳақиқат, уч-тўрт кундан кейин И.Ғофуров телефон қилиб уларни ҳузурига чорлайди. Икковлон яна Тўйтепа шаҳри қайдасан, дея йўлга чиқади-да, ўзларига аталган "мол"ни олиб, ортларига қайтадилар. Кўп ўтмай 150 грамм "мол" майда бўлақларга бўлиниб, янги эгаларининг қўлига ўтади.

Шу пайтгача асосан З.Ҳақимов "мол"га қизиқиб, телефон қилиб турган бўлса, май ойининг охирида И.Ғофуровнинг ўзи унга қўнғироқ қилади ва яқин кунларда бир иш билан анча мuddатга узокроққа кетиши, айни пайтда қўлига бир кило-ю 270 грамм "опий"ни келтириб беришганини айтиб, нархини 9 миллион сўм қилиб белгилайди.

Шунча микдордаги "мол"ни қўлдан чиқариб бўларканми? З.Ҳақимов шу захоти Ж.Инагамовни топиб, унга янгиликни айтади ва иккаласи келишиб, 4,5 миллион сўмдан, 9 миллион сўм пул йиғишади-да, И.Ғофуровга телефон қилишади. Буни қарангли, улар излаган кимса айни вақтда пойтахтда экан. Мушкуллари осон бўлганидан қувонганча у айтган манзил, Миробод туманидаги автомашиналарни ювиш шохобчаси ёнига бориб, пулларни унинг қўлига тутқазишади. И.Ғофуров пулларни олар экан, "мол" келиши билан хабар қилишга сўз беради. Ва эртаси кунни сўзининг устидан чиқиб, уларга қўнғироқ қилади-да, Ўрта Чирчиқ туманидаги Айронтепа маҳалласи худудига қарашли катта йўл ёқасида учрашув белгилайди.

Айтилган вақтда, келишган манзилда учрашишгач, қора рангли целлофан пакетга солинган "мол"ни олиб, мамнун бўлганча, ортларига қайтишади. Аммо уларнинг бу галги қувончлари узокқа чўзилмайди. Йўлда хизмат вазифаларини ўтаётган ИХХБ ходимлари томонидан тўхташ ишораси берилади-ю, бироқ автомашинани бошқариб келаётган Ж.Инагамов бунга ҳаёлига ҳам келтирмайди. Аксинча, газни босиб, улардан қочиш пайига тушади. Табиийки, бу ҳолат ИХХБ ходимларида шубҳа ўйотади ва улар тезлик билан ушбу автомашинани тўхтатиш чораларини кўра бошлашади. Изларидан қувиб келишаётганини кўрган З.Ҳақимов бўлса, жиноятини яшириш мақсадида целлофан пакетни машина ойнасидан ташқарига улоқтиради.

"Бузоқнинг югургани сомонхонадаги" деганларидек, кўп ўтмай улар қўлга олинадилар. Шунингдек, З.Ҳақимов томонидан йўл четига улоқтирилган пакет ҳам топилиб, бўлимга олиб келинади ва холислар иштирокида ашёвий далил сифатида расмийлаштирилади.

Шундай қилиб, яна бир жиноятчи гуруҳнинг фаолиятига чек қўйилди. Пул учун ҳар қандай қилмишдан қайтмайдиган, қай усул билан бўлмасин, фойда, кўпроқ бойлик орттириш мақсадида ажал сўқмоғига элтувчи йўлга қадам қўйган кимсаларга суд томонидан тегишли жазо тайинланди.

У Фаргона туманидаги қўшни давлат билан чегарага жойлашган Лоғон қишлоғидан уйига, Марғилон шаҳрига қайтмоқда эди. Лоғон-Аввал йўлида миниб олган "учқур от"ини — "Дельта" русумли мопедини елириб келар экан, калласида "дори"ни майдалаб пуллаш, беш-олти баробар оладиган даромадига яна кўкнори-ю, наша олиб, пулни айлантириб кўпайтириш ҳаёли чарх уради. "Дори"ни улгуржи олиб, ишончли "миқоз"ларга — нашавандаларга майдалаб пуллашни йўлга қўя оlsa, бир-икки йиллаёқ кимсан, фалончи бойваччага айланади. Ёрмозордаги "ЎзЛада" корхонасида машина таъмирлашай майла-чўйла ишни йиғиштириб қўйиб, шахсий устахонасини очади. Ёки буюм бозордан биронта дўкон олиб, савдо-сотик ишларига шўнғийди. Пичоғи мой устида бўлиб қолади...

Ёнидан қувиб ўтаётган "Нексия" машинасида ўтирган йигитнинг тўхташ ҳақидаги имо-ишораси ҳам хаёлларини учириб юборди. Сониялар ичида хаёлида турли-туман фаразлар туғилди. Чегарачилар... Йўқ, божхона ходимлари... Милитсия бўлса-чи!.. Кочиб қол! У тўхтади-ю, мопедни йўл бўйига ташлаганича, ўзини далага урди. Югураверди, югураверди. Оёғи экинлар, ўт-ўланларга илашиб ҳолдан тойдди. Ниҳоят тақдирга тан бериб қочишни бас қилди.

Уни ушлаб, катта йўл бўйига олиб чиқиди. Ходимлардан бири холисларни бошлаб келди. Холислар иштирокида унинг ёнидан 300 АҚШ доллари ҳамда қўл сумкачасидан сувқоғоз пакетчага солиб қўйилган қўнғир рангли, ўткир хенга "гашиш" ва қоғоз парчасига ўралган "марихуана" гиёҳвандлик моддалари олинди. Ушбу ашёвий далиллар пакетларга солиниб, муҳрланди. Экспертиза хулосасига кўра, гумонланувчи тариқасида ушланган Акмал Мўминов (исм-фамилиялар ўзгартирилди)нинг сумкачасидан 0,23 грамм

дан иборат "марихуана" ва 60,5 грамм "гашиш" гиёҳвандлик моддалари олинган эди. Айбланувчи сифатида сўроқ қилинган А.Мўминов айбига иқдор, қилмишидан пушаймон бўлиб кўрсатма берди.

Акмалжон Фаргона шаҳрида туғилиб ўсган. Онаси қўшни Қирғизистон Республикаси, Қизилқия тумани, Учқўрғон қишлоғидан Фарғонага келин бўлиб тушган. 2003 йили Акмалжон ҳам онасининг ҳамқилмоғига, учқўрғонлик Нозимахонга уйланган. 33 яшар йигит оиласи, икки нафар фарзандлари билан Марғилон шаҳрида истикомат қилган. Фаргона шаҳридаги "ЎзЛада" автотехизмат корхонасида ишлаб, яхшигина даромад топган. Эр-хотин қўшни мамлакатдаги қариндошлари билан борди-келди қилиб туришган.

Ўтган йилнинг октябр ойи ўрталарида Нозимахоннинг акаси Ёқубжон тўй қилади. Акмалжон божхонани четлаб, Фаргона тумани Лоғон қишлоғи, Гулпийён маҳалласидаги қабристон оралаб, аширинча чегарадан қўшни мамлакат худудига ўтади. Тўйда тўйиб

Барбод бўлган «режа»

Жаҳонгир ПўЛАТОВ,
Фаргона вилоят прокурори ёрдамчиси

ичиб, меҳмон бўлади. Қариндошларининг уйида ётиб қолади. Эртаси кунни бош оғриғига тоғасининг ўғли, тенгдоши Раҳимжон уни чойхонага бошлайди. Ош устида Икром билан таништириб қўяди. Гап "дори" савдосига уланади. Акмалжон пуллай олишига кўзи етса, Икром билан боғланишга келишиб олади, унга қўл телефони рақамини беради.

— Орадан икки кун ўтиб, Икромга телефон қилдим. У "дори"ни топиб қўйдим, олиб кетавингиз, деди. 16 октябр кунни кундузи соат 12:30 ларда "Дельта" русумли мопедини миниб, Фаргона тумани, Лоғон қишлоғидаги чегарага яқин жойга етиб бордим. Икром айланса сўқмоқдан чегарани кесиб ўтиб, менга рўпара бўлди. Ундан пакетчаларга ўралган марихуана билан гашишни олиб, тоғамнинг ўғли Раҳимжонга қарзимни бериб қўйинг, дея 200 АҚШ долларини бердим. Ёнида яна 300 доллар бор эди. Икром келтириб берган "дори" учун кейинги сафар ҳисоб-китоб қилмоқчи бўлдим...

А.Мўминов ўз кўрсатмасида тан олганидек, чет эл фуқароси Икромдан мунтазам равишда гиёҳвандлик моддаларини сотиб олиб туришни режалаштирган эди. Наркотик моддаларни яширин равишда олиш ва ўтқазиш, бировларнинг соғлиқларини йўқотишлари, гиёҳвандлик дардига чалиниб, бевақф ҳаётдан кўз юмишлари эвазига бойлик орттироқчи бўлган шахс қилмишига яраша жазога тортилди.

Тамагир «домла»

Файзулла АРСЛОНОВ,
Каттақўрғон шаҳар прокуратураси терговчиси

ришинг керак. Ишга қабул қилинганлигинг тўғрисида шартнома, диплом учун 100 минг сўм, ҳайдовчилик гувоҳномаси учун эса 150 минг сўм пул олиб келасан. Мениям ҳаражатларим бор.

Жаҳонгир домлангн талаби билан эртаси кунни унга 100 минг сўм келтириб бериб, бошқа пул бера олмаслигини тушунтиришга ҳаракат қилди. Аммо, домла бунга кўнмади.

— Қолган пулни олиб келсанг, ҳужжатларингни олиб кетасан.

Йигит бироз тортишди, аммо фойдаси бўлмади. Домла билан хайрлашгач, унинг тамагирлиги ҳақида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар берди.

Эртаси кунни Ж.Усмонов 150 минг пулни бериш учун Ҳамидулла Худоев билан коллежда яна учрашди.

— Пулни олиб келдингми? — деди домла салом-алиқдан сўнг.

Йигит чўнтағидан икки боғламдаги 150 минг сўм пулни чиқариб, домлага берган ҳам эди, шу захоти ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари Ҳамидулла Худоевнинг ашёвий далил билан ушлашди. У қилмишидан пушаймон бўлса-да, айби жазосиз қолмади.

Суд коллеж бўлиш мудири Ҳамидулла Худоевни 2 йил мuddатга мансабдорлик ва моддий жавобгарлик вазифаларида ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилиб, 2 йил 6 ой мuddатга ахлоқ тузатиш ишлари жазосини тайинлади.

Тамагирлик инсон қарини поймол қилиб, миқсоллаб йўқдан обрў-эътиборини йўққа чиқарадиган иллатлардан бирилар. Каттақўрғон транспорт касб-ҳунаро коллежи бўлиш мудири Ҳамидулла Худоев ҳам шу иллатга қўл уради-ю, зумла обрўсидан айрилиб қолади.

Битирув имтиҳонларини топшириб бўлган коллеж талабаси Жаҳонгир Усмонов домласига учрашди.

— Ҳужжатларинг тайёр бўлгач, дипломинг ва ҳайдовчилик гувоҳномангни олиб кетасан. Ўзим сенга телефон қиламан, — дея унинг қўл телефони рақамини олиб қолди Ҳамидулла Худоев.

Аммо орадан анча вақт ўтса-да, домла кўнғироқ қилмади. Натияжа билан қизикқан Жаҳонгир август ойи бошларида коллежга келди.

— Домла, кўнғироқ қилмаганингизга ўзим келавердим. Диплом билан ҳайдовчилик гувоҳномам тайёрми?

— Дипломни олишинг учун аввал ишга ки-

Хусусий мулк ҳимояси

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг 2010 йил 12 ноябрда бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси" номли мазкурисига Ўртабосиши Ислом Каримов "Хусусий мулкнинг ҳуқуқ ва ҳимоясини мустаҳкамлашимиз, ҳар қайси хусусий мулкдор қонуний йўл билан қўлга киритган ёки яратган ўз мулкнинг дахлсизлигига асло шубҳа қилмаслигини таъминлайдиган ишончли кафолатлар тизимини яратиш зарур"лигини алоҳида кўрсатиб ўтгани.

Республикаимиз мустақиллиги арафасида қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида мулкчилик тўғрисида"ги Қонунда мулкчилик муносабатларининг дастлабки ҳуқуқий асоси мустаҳкамланди. Унда мулк ҳуқуқининг объектлари ва субъектлари белгилаб берилди.

Мулк шакллари сифатида фуқаролар мулки, жамоа (ширкат) мулки, давлат мулки, аралаш мулк, чет эл фуқаролари, юридик шахслар ва халқаро ташкилотлар мулки кўрсатилди. Хусусий мулк эса фуқаролар мулкнинг бир қириниши сифатида белгиланди.

Конституцияимизнинг 36,53-55-моддаларида мулкчилик муносабатларининг конституциявий асослари мустаҳкамланди. Асосий Қонунимизнинг 53-моддасига мувофиқ, "Бозор муносабатларини ривожлантиришга қаратилган Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади. Давлат истемволчиликнинг ҳуқуқи устуңлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баравар муҳофаза этилишини кафолатлайди.

Хусусий мулк бошқа мулк шакллари каби дахлсиз ва давлат ҳимоясидадир. Мулкдор фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибдагина мулкдан маҳрум этилиши мумкин".

Кейинчалик мулкчилик муносабатларининг ҳуқуқий асослари Фуқаролик кодексига ривожлантирилди. Мулк ҳуқуқи тушунчаси янада кенгайтирилди, аниқлаштирилди. Мулк ҳуқуқи билан бирга ашёвий ҳуқуқларнинг турлари белгилаб берилди. Мулкнинг дахлсизлиги ва мулк ҳуқуқининг муддатсизлиги қонуний мустаҳкамланди. Мулкнинг шакллари хусусий ва оммавий мулк деб кўрсатилиб, уларнинг ҳуқуқий мақоми белгиланди.

Кодекснинг 16-бобида хусусий мулкнинг ҳуқуқий асослари, унинг асл маъноси, мазмун-

моҳияти, объектлари, субъектлари, вужудга келиш асослари ва бошқалар мустаҳкамланди. Кодекснинг 207-моддасига асосан "Хусусий мулк ҳуқуқи шахснинг қонун ҳужжатларида мувофиқ тарзда қўлга киритилган мол-мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш ҳуқуқидир". Бу хусусий мулк ҳуқуқи ва уни амалга оширишнинг кафолатлишида муҳим таянч нуқта бўлди.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида "Хусусий мулк бўлган мол-мулкнинг миқдори ва қиймати чекланмайди", деб кўрсатилган. Демак, хусусий мулк ҳуқуқининг объекти қонуний йўл билан қўлга киритилган ҳар қандай мол-мулк, масалан, уй-жойлар, бинолар, транспорт воситалари, корхона ва бошқалар бўлиши мумкин.

Хусусий мулкнинг бундай ҳуқуқий асослари мустақилликнинг меваси ҳисобланади. Чунки собиқ коммунистик мафкура давридаги Гражданлик кодексининг 120-моддасига мувофиқ, битта уй-жой ёки уй-жойнинг бир қисми фуқаронинг шахсий мулки бўлиши мумкин эди. Унинг 121-моддасида эса, агар қонун йўли қўйган асослар бўйича (ҳада олиш, мерос олиш) уй-жой биттадан ортқ бўлиб қолса, ана шу уйни бир йил давомида сотиши ёки бошқа усул билан бирова ўтказиши, бу талаб бажарилмаса, ортқ уй-жой давлат иктиёрига ўтказилиши шарт эди. Амалдаги қонун ҳужжатларида бундай чекловлар тамомилан бекор қилинган.

ФКнинг 208-моддасига биноан хусусий мулк ҳуқуқининг субъектлари нафақат фуқаролар (жисмоний шахслар), балки давлатга қарашли бўлмаган ҳар қандай бошқа юридик шахслар бўлиши мумкин. Уларнинг ҳуқуқий мақоми қонун ҳужжатлари билан белгиланган.

Бозор иқтисодиёти даврида хусусий мулкни ҳимоя қилиш муҳим аҳамиятга эга. Хусусий мулкни ҳимоя қилиш — хусусий мулкдор ҳуқуқларининг нормал шариоатда амалга оширилишини таъминловчи қоралар йиғиндиси. Унинг таркибида мулкдорнинг субъектив

ҳуқуқларини амалга ошириш учун зарур бўлган шарт-шароит ва муҳитни яратишга қаратилган ҳуқуқий, ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳамда бошқа тусдаги қоралар кирди.

Ҳар бир тадбиркор, аввало, шуни аниқ-равшан билиб олиши керакки, давлат хусусий мулкдор ҳуқуқларининг ҳимоя-қисидир. Шунинг учун ҳам тадбиркорлар ўз бизнесига беҳавотир инвестиция қиритиши, ишлаб чиқариш фаолиятини кенгайтириши, маҳсулот ҳажми ва олаётган даромадини кўпайтириши, ўз мулкига ўзи эгалик қилиши, фойдаланиши, тасарруф этиши мумкин.

Ана шулардан келиб чиқиб, бугунги кунда "Хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида" Қонун қабул қилинди ва у ўтган йилнинг 25 сентябрдан қонуний қучга кирди.

Ушбу қонуннинг мақсади хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлари соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат. Унда хусусий мулкка давлат томонидан берилётган асосий кафолатлари мустаҳкамлаш; хусусий мулкдорларнинг ўз мулкига эгалик қилиш, фойдаланиш ва тасарруф этиш ҳуқуқлари кафолатларини қучайтириш; давлат органларининг хусусий мулкка нисбатан ҳуқуққа хилоф ҳаракатлари учун жавобгарлигини қучайтириш; хусусийлаштириш натижаларини қайта қўриб чиқиш ва бекор қилиш мумкин эмаслиги, унга тақиқ қўйишни жорий этиш назарда тутилган.

Ушбу қонуннинг 2-моддасида берилган таърифга кўра, хусусий мулк ҳуқуқи шахснинг қонун ҳужжатларида мувофиқ қўлга киритган мол-мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш ҳуқуқидир. Хусусий мулк бўлган қонун ҳужжатларида ва қиймати чекланмай, у дахлсиз ва давлат ҳимоясидадир. Давлат хусусий мулкнинг бут сақланишини таъминлаш ва унинг қўлайлиги учун барча зарур шароитларни яратиши. Мулкдор фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибдагина ўз мол-мулкдан маҳрум этилиши мумкин.

Янги қонуннинг 4-моддасида белгилашчи, "Мулкдор ўзига қарашли мол-мулкка ўз хоҳишига кўра ҳамда ўз манфаатларини қўзлаб эгалик қилади, ундан фойдаланади ва уни тасарруф этади. Мулкдор ўз мол-мулкига нисбатан қонунга зид бўлмаган ҳар қандай ҳаракатлари бажаришга ҳақли. У ўз

мол-мулкдан ҳўжалик фаолиятини ва қонунда тақиқланмаган бошқа фаолиятни амалга ошириш учун фойдаланиши, уни бошқа шахсларга эгалик қилиш ва (ёки) фойдаланиш учун текинга ёхуд ҳақ эвазига бериши мумкин. Мол-мулкдан фойдаланиш фуқароларнинг, юридик шахслар ва давлатнинг ҳуқуқларини ҳамда қонун билан қўриқланадиган манфаатларини бузмаслиги, атроф-муҳитга зарар етказмаслиги керак".

Этьорофга сазовор жиҳатлардан яна бири шуки, барча мулкдорларга ўз ҳуқуқларини амалга оширишда тенг шароитлар таъминланади.

Интеллектуал мулк объектларига бўлган мулк ҳуқуқларининг эгалари ва тижорат сирининг эгалари ушбу қонун ҳамда бошқа қонунлар билан белгиланган ҳуқуқлар ва кафолатлардан фойдаланади.

Мазкур қонунга кўра, хусусий мулк ҳуқуқи муддатсиз бўлиб, мулкдорга мол-мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш муддати белгилашига йўл қўйилмайди.

Қонунда хусусий мулкни ҳимоя қилишнинг йўллари белгилаб, бу қўйдагина амалга оширилади:

хусусий мулк ҳуқуқини тан олиш; хусусий мулк ҳуқуқи бузилишидан олдинги ҳолатни тиклаш ва хусусий мулк ҳуқуқини бузидиган ёки унинг бузилиши хавфини тўғрирадиган ҳаракатларнинг олдини олиш;

битимни ҳақиқий эмас деб топиш ва унинг ҳақиқий эмаслиги оқибатларини қўзлаш; давлат органининг ва бошқа органнинг ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг ҳужжатини ҳақиқий эмас деб топиш;

хусусий мулк ҳуқуқини мулкдорнинг ўзи ҳимоя қилиши; бурчни аслича (натурода) бажаришга мажбур қилиш; зарарнинг ўрнини қоплаш; неустойка ундириш; маънавий зиёни қоплаш; хусусий мулк ҳуқуқи муносабатларини тартибга солишда қонун ҳужжатлари барқарорлигини таъминлаш;

давлат органининг ва бошқа органининг ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг қонунга зид бўлган ҳужжатининг суд томонидан қўлланилмаслиги;

мол-мулкнинг айрим турларига бўлган хусусий мулк ҳуқуқининг вужудга келганлигини, ўзгарганлигини ва бекор қилинганлигини давлат рўйхатидан ўтказиш.

Ғолибжон ЮСУПОВ,
Жиззах вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш қонунга мувофиқ бошқа усуллар билан ҳам амалга оширилиши мумкин.

Қонуннинг 13-моддасида хусусий мулкка тажовуз қилишга йўл қўйилмаслиги қатъий белгиланиб, қонунга хилоф равишда хусусий мулк ҳуқуқини чеклашга ва (ёки) ундан маҳрум қилишга бевосита ёки билвосита қаратилган ҳаракатларга йўл қўйилмайди.

Номақбуллиги олдиндан маълум бўлган шартларни мулкдорга мажбуран қабул қилдириш, шу жумладан, ундан мол-мулкни, молиявий маблағларни ёки бошқа мулк ҳуқуқларини топширишни асосиз равишда талаб қилиш тақиқланади.

Мулкдорнинг ҳўжалик фаолиятига пировард натижада унинг мол-мулкни тортиб олинишига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган ёхуд мулкдорни ўз мулкига бўлган ҳуқуқидан воз кенишга мажбур қиладиган қонунга хилоф равишдаги аралашув тақиқланади.

Хусусий мулкка тажовуз қилиш қонунга биноан таъқиқ қилинади.

Қонуннинг 17-моддасига кўра, мулкдорнинг мол-мулкни национализация, мусодара ва реквизиция қилинаётганда унинг ҳуқуқлари кафолатланади. Яъни, "Хусусий мулк бўлган мол-мулк национализация, мусодара ва реквизиция қилинмайди, қонунда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Хусусий мулк бўлган мол-мулкни, шу жумладан, ер участкасини национализация ва реквизиция қилинган ҳолларда олиб қўйиш, агар қонунда бошқа қоида назарда тутилмаган бўлса, мулкдорга унинг бозор қиймати, шунингдек, бундай олиб қўйиш муносабати билан мулкдорга етказилган зарарнинг ўрни тўла қопланиши шарти билангина амалга оширилади.

Мулкдор хусусий мулк бўлган мол-мулкни национализация, мусодара ва реквизиция қилиш тўғрисидаги қарор устидан суд тартибиде шикоят қилишга ҳақлиги мустаҳкамланди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, мамлакатимизда хусусий мулк ҳуқуқи ҳимоясини таъминлашга қаратилган қонунчилик механизми пировардиде халқ фаровонлигининг ўсишига ҳуқуқий замин сифатида хизмат қилади.

[Давоми. Бошланиши 3-бетда]

Иш ҳақини вақтида тўлаш, ишчи-хизматчиларга етарли шарт-шароитлар яратиб бериш иш унвдорлигини оширишга хизмат қилади. Афсуски, айрим корхона ва ташкилот мутасаддилари бунга ҳамоан англаб етмаётлар. 2012 йилнинг 12 ойда тўлов интизомини мустаҳкамлашга оид қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган тадбирлар давомида 15 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилиб, 5 та жиноят иши қўзғатилди.

Бундан ташқари, 2485 нафар фуқароларнинг манфаатларини қўзлаб, тўланмай қолган 1118,8 млн. сўм қардорлиқни ундириш бўйича фуқаролик ишлари бўйича Наманган туманлараро судига 7 та даъво аризаси киритилди.

Нақд пул билан боғлиқ муаммолар ҳам шаҳар прокуратурасининг диққат-марказида бўлиб келмоқда. Жумладан, шаҳар ҳудудидаги ҳўжалик юритувчи

Жалқ фаровонлиги йўлида

субъектларга нақд пул режа прогнозларининг белгилаши ва бажарилиши устидан доимий назорат ўрнатилган. Ўтказилган тадбирларда тижорат банклари масъул шахслари ўзларига юклатилган вазифаларни лозим даражада бажармай, ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан нақд пул тушумини топшириш прогнозини етарли даражада назорат қилмаганликлари аниқланди. Шу боис, банкларнинг 45 нафардан ортқ ходимлари интизомий жавобгарликка тортилиб, қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этиш юзасидан банк бошқарувчилари номига 6 та тақдимнома киритилди.

Бундан ташқари, савдодан тушган нақд пуллари назорат-касса машинасига кириб қилмай, банкка ҳам топшир-

масдан, нақд пулларнинг банкдан ташқари айланмасини амалга оширган мансабдорларга нисбатан кескин муносабат билдирилмоқда. Уларга нисбатан 18 та жиноят иши қўзғатилди ва жазо муқарраллиги таъминланди.

Мустақиллик эълон қилинган кундан бошлаб мамлакатимизда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда. Шунингдек, ижтимоий ҳимояга қаратилган қўллаб-қўллаш ва қонуности ҳужжатлари қабул қилинмоқда.

Прокуратура органлари томонидан мазкур қонунчилик ижроси устидан ҳам доимий назорат ўрнатилган. Жумладан, соҳага оид ўтқазилган текширишлар натижасига кўра, 17 та протест, 9 та тақдимнома киритилиб, 28

нафар шахс интизомий, 20 нафари маъмурий жавобгарликка тортилди. Қўпол қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 4 та жиноят ишлари қўзғатилди. Хусусан, Наманган шаҳридаги А.Беруний МФЙ мансабдор шахслари 5442,3 минг сўм, Нуробод МФЙ раиси М.Мамажонов ва бошқалар 14813,7 минг сўм, Заркент МФЙ раиси С.Мақсудов 24143,5 минг сўм, Порлоқ МФЙ раиси Х.Раҳимов ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш маркази ходими Н.Холиқов ўзаро тўл бириктириб, 7097,9 минг сўм нафақа пуллари талон-торож қилганликлари аниқланди ҳамда уларга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, дастлабки тергов ва суд жараёнида улардан бюджетга етказилган зарар тўлиқ ундирилди.

«Савдогар банк» — ишончли ҳамкор

Истиқлол йилларида мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, қўлай ишбилармонлик муҳитини яратиш бўйича олаб-борилётган изчил ислохотлар жараёнида тадбиркорларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаш ва уларга гаммуралик кўрсатишга йўналтирилган механизм шакллантирилди. Банк-молия соҳаси ушбу механизмнинг таянч бўғини сифатида муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шундай молиявий муассасалардан бири — Чет эл капитали иштирокидаги «Савдогар» очик акциядорлик тижорат банки мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга қаратилган дастурларни амалга оширилишида ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини ҳар томонлама ривожлантириш, жумладан, уларни молиявий қўллаб-қувватлаш, сифатли банк хизматларини тақлиф этиш бора-бора сиз банк томонидан бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бунга 2012 йил давомида банк бўйича барча манбалар ҳисобидан 89 млрд. 887 млн. сўм кредит маблағлари айнан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида ажратилгани ҳамда бу йўналишда белгиланган режалар 120 фоизга бажарилгани ҳам тасдиқлаб турибди. Шунингдек, банк томонидан жорий йилнинг 1 январь ҳолатига 24 млрд. 425 млн. сўм миқдорда микрокредитлар ажратилди ва режа 131 фоизга бажарилди.

«Савдогар банк» ҳам барча етакчи молия муассасалари қатори мамлакатимизда ҳаётида муҳим аҳамиятга эга. Хусусан, Давлат дастурларининг амалга оширилишида ҳамда худудларни ривожлантиришга доир лойиҳаларни маблағ билан таъминлашда фаол иштирок этиб келиш билан бирга, банк томонидан ёш оилаларни, оилавий тадбиркорлик ва тадбиркор аёлларни қўллаб-қувватлаш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратишмоқда.

Жумладан, ўтган 2012 йил — «Мустақам оила» йилида банк томонидан ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида ажратилган кредитлар миқдори 4 млрд.

438 млн. сўмни ташкил этди ва белгиланган режа 114 фоизга бажарилди. Бу билан «Мустақам оила йили» Давлат дастури доирасида амалга оширилган кенг қамровли ишларга банк ҳам маълум даражада ўз ҳиссасини қўшди.

Ҳозирда қўллаб ёш оилалар банклардан имтиёзли кредит олиб, уй-жойини, маиший шaroитини яхшиламоқда, тадбиркорликни йўлга қўймоқда. Буларнинг барчасини мамлакатимизда обод турмуш шaroитларини барпо этиш борасида амалга оширилаётган кенг қўламли ишлар самараси, дейишимиз мумкин.

«Савдогар банк» томонидан ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида ажратилган кредитларнинг 2 млрд. 548 млн. сўми микрокредитлар, 217 млн. сўми истеъмол кредитлари ва 2 млрд. 676 млн. сўми ипотека кредитларини ташкил қилади. Бу рақамлар янги иш ўринлари яратилгани, ёш оилаларнинг тадбиркорлик фаолиятига жалб этилгани ва қўллаб ёш оилаларнинг янги уй-жойларга эга бўлганини англатади.

Бугун қўллаб тадбиркор аёллар ўз меҳнати ва ташаббускорлиги билан оиласи фаровонлигини ошириб, юртга нафи тегмоқда. Ана шундай тадбиркор аёллар банк билан ҳамкорлик қилиб, ўз фаолиятларини кенгайтиришга, янада ривожлантиришга муваффақ бўлишмоқда. Банк томонидан тадбиркор аёлларни қўллаб-қувватлаш мақсадида 12 млрд. 710 млн. сўм миқдорда кредитлар ажратилиб, режа 180 фоизга бажарилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 25 январдаги «Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорни тўлдирish юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори ҳамда 2009 йил 28

январдаги «Маҳаллий ноозиқ-овқат истеъмол товарлари ишлаб чиқариш кенгайтирилишини рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори ижроси бўйича ҳам кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришга ажратилган кредитлар миқдори 24 млрд. 968 млн. сўмни ташкил этган бўлса, ноозиқ-овқат истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга ажратилган кредитлар миқдори 13 млрд. 669 млн. сўмни ташкил этиб, белгиланган режа 110 фоизга бажарилди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 23 мартдаги «Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларига чорва молларини кўпайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 308-сонли Қарори ижросини таъминлаш мақсадида шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларига чорва молларини кўпайтириш мақсадида 2 млрд. 677 млн. сўм миқдорда микрокредитлар ажратилди ҳамда белгиланган режа 133 фоизга бажарилди.

Сир эмаски, сўнгги йилларга келиб, юртдошларимизнинг банклар тизимига ишончи ортиб, ўзининг бўш турган маблағларини турли банкларга фоизли омонатларга қўйиб келмоқда.

Чет эл капитали иштирокидаги «Савдогар банк» томонидан ҳам аҳолининг бўш маблағларини омонатларга жалб этиш бўйича самарали чора-тадбирлар олиб борилмоқда. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 21 февралдаги «Тижорат банкларига аҳоли омонатлари шартларини либераллаштириш ҳамда кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонида келиб чиққан ҳолда барча зарур чора-тадбирлар белгиланмоқда.

Шунингдек, омонатларга тўланадиган фоиз ставкалари Фармон талабларидан келиб чиқиб, аҳоли қизиқишини ошириш мақсадида қайта кўриб чиқилди. Омонатларнинг минимал миқдориغا бўлган талаблар бекор қилинди ва оммавий ахборот воситалари орқали тарғибот-таш-

қулайликлар яратилаётгани, айниқса, замонавий телекоммуникация воситаларининг тобора кенг жорий этилаётганига гувоҳ бўлиб турибмиз.

«Савдогар банк» томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Пластик картчалар асосида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тизимини янада ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2006 йил 3 августдаги 433-сонли, «Банк пластик картчаларидан фойдаланган ҳолда ҳисоб-китоб тизимини ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2010 йил 19 апрелдаги 1325-сонли ва Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 24 сентябрдаги 445-сонли «Пластик картчалар асосида ҳисоб-китоб қилиш тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорлари ижросини таъминлаш мақсадида бир қанча ишлар амалга оширилди.

Жумладан, жисмоний шахсларга 156 604 та пластик картча тарқатилиб, 3287 донга терминал совдо ва пуллик хизмат кўрсатиш объектларига ўрнатилди. Шунингдек, 11 донга банккомат ва 8 донга инфокиос аҳолига хизмат кўрсатилмоқда.

Шу билан бирга, миқозларнинг тўлов терминалларига бўлган талабини қондириш мақсадида қўшимча равишда яна 1000 донга терминал сотиб олинди, миқозларга тарқатилди. Банк томонидан «Smart Vista» онлайн тизимига ўтish мақсадида «Фидо бизнес», ТИФ Миллий банк билан шартнома имзоланган ҳамда барча терминаллар Процессинг марказида регистратсиядан ўтказилди ва банкларга тўловлар амалга оширилмоқда.

Банк томонидан инвестицион лойиҳаларни молиялаштириш аҳоли ҳам эътиборга моликдир. 2012 йил давомида банк томонидан берилган инвестиция кредитлари миқдори 34 млрд. 181 млн. сўмни ташкил этди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «2011-2015 йилларда республика банк-молия тизимини янада ислох қилиш ва унинг барқарорлигини ошириш ва юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари тўғрисида»ги 2010 йил 26 ноябрдаги Қарори ва шу қарор билан тасдиқланган «2011-2015 йилларда республика банк тизимини янада ислох қилиш, унинг барқарорлигини ошириш ва юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришиш бўйича чора-тадбирлар мажмуаси»нинг ижросини таъминлаш мақсадида банкнинг кредитга лаёқатлилик бўйича халқаро рейтинг олиши юзасидан «Мудис» рейтинг компанияси билан иш олиб борилди ва 2011 йил ноябрда «Барқарор» рейтинг олинди ҳамда 2012 йил сентябрда ушбу рейтинг янгиланди.

«Савдогар» АТБ томонидан юртимиз фаровонлиги йўлидаги ибратли ишлар «Обод турмуш йили»да ҳам давом этади.

Банк матбуот хизмати

виқот ишлари кучайтирилди.

Аҳоли омонатларининг миқдори 2013 йил 1 январь ҳолатига 26,2 млрд. сўмни ташкил этди ва йил бошига нисбатан 3,3 млрд. сўмга ёки 14 фоизга оширилди.

Мамлакатимиз банк тизимида тўловларни амалга оширишда миқозларга

«KOSHMAS MULK SAVDO XIZMATI» МЧЖ Сурхондарё вилоят филиалида бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб борадиган тартибда ўтказиладиган очик танлов савдосига таклиф этади!

I. Савдога Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 25 апрелдаги ПҚ-1743-сонли қарорига ва Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш Давлат қўмитаси Сурхондарё вилоят худудий бошқаруви 2013 йил 24 январдаги 01-а/ф-сонли буйруғига асосан «Денов нефт базаси» унитар корхонасига қарашли Денов шаҳар, Фаррухий кўчаси 6-уйда жойлашган, бошланғич баҳоси — 57 779 000 сўм бўлган (кейинги ўринларда «Давлат активи» деб юритилади) «Ошхона бўйирмоқси (навес)» мулкий мажмуа сифатида қўйилмоқда:

— **Балансда сақловчининг номи:** «Денов нефт базаси» унитар корхонаси.

— **Фаолият-ихтисослиги:** Нефт маҳсулотларини сақлаш ва тарқатиш.

Ер участкасининг умумий майдони 550,0 кв.м., бино ва иншоотларнинг умумий ва фойдали майдони 298,84 кв.м.

Талабгорлар давлат активи бошланғич баҳосининг 15 фоиздан кам бўлмаган, яъни 8 666 850 (саккиз миллион олти юз олти миң саккиз юз эллик) сўм миқдордаги закалат пулини, ХОАББ «Трастбанк» Термиз шаҳар ф-лидаги : 2020800004920609027, МФО: 01063, СТИР: 207122519 х/рга тўлашлари шарт.

II. Савдога Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 25 апрелдаги ПҚ-1743-сонли қарорига

ва Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш Давлат қўмитаси Сурхондарё вилоят худудий бошқарувининг 2013 йил 24 январдаги 03-а/ф-сонли буйруғига асосан Термиз туман ҳокимлиги тасарруфидаги Термиз тумани «Учқизил» ҚФЙ, «Янги ҳаёт» маҳалласида жойлашган, бошланғич баҳоси — 55 537 000 сўм бўлган (кейинги ўринларда «Давлат активи» деб юритилади) тугатилган «Умид» масъулияти чекланган жамиятининг бино ва иншоотлари мулкий мажмуа сифатида қўйилмоқда:

— **Балансда сақловчининг номи:** Термиз туман ҳокимлиги.

— **Фаолият-ихтисослиги:** Бошқарув

Давлат активларини танлов савдоси орқали сотишнинг асосий шартлари этиб қўйиладиган белгиланган:

— энг юқори сотиб олиш тўловини тақлиф этиш;

— энг кўп янги иш ўринларини ташкил этиш мажбуриятини олиш;

— сотиб олиш қиймати ва инвестиция киритишни қисқа муддатларда амалга ошириш бўйича энг яхши бизнес-режа голиб деб топилади.

ер участкасининг умумий майдони 1748,33 кв.м., бино ва иншоотлари умумий ва фойдали майдони 337,44 кв.м.

Талабгорлар давлат активи бошланғич баҳосининг 15 фоиздан кам бўлмаган, яъни 8 330 550 (саккиз миллион уч юз ўттиз миң беш юз эллик) сўм миқдордаги закалат пулини, ХОАББ «Трастбанк» Термиз шаҳар ф-

лидаги: 2020800004920609027, МФО: 01063, СТИР: 207122519 х/рга тўлашлари шарт.

Савдо 2013 йил 4 март кuni соат 15:00 да бўлиб ўтади. Буюртманомалар расмий иш кунлари соат 10:00 дан 16:00 гача қабул қилинади (13:00 дан 14:00 гача тушлик). Буюртманомаларни қабул қилишнинг охириги мuddати: 2013 йил 1 март кuni соат 12:00.

Давлат активи 2013 йил 4 март кuni сотилмаган тақдирда, тақоррий савдолар 2013 йил 11 март, 18 март, 25 март кунлари соат 15:00 да бўлиб ўтади. Тақоррий савдолар учун буюртманомаларни қабул қилишнинг охириги мuddати 2013 йил 11 мартдаги савдо учун 2013 йил 11 март кuni соат 12:00; 2013 йил 18 мартдаги савдо учун 2013 йил 18 март кuni соат 12:00; 2013 йил 25 мартдаги савдо учун 2013 йил 25 март кuni соат 12:00.

Савдо натижаларига қўра голиб чиққан иштирокчига 20 кuni ичида сотувчи билан олди-сотди шартномасини расмийлаштириш мажбурияти юклатилади.

Тўланган закалат давлат активи сотилиш баҳосининг 15 фоиздан камни ташкил этиши, савдо голиби давлат активининг олди-сотди шартномаси тузилгунга қадар сотувчи ёки савдо ташкилотчисининг банк ҳисоб рақамига етишмаётган суммани тўлаши шарт.

Буюртманомалар қабул қилинадиган ва аукцион ўтказиладиган манзил: Термиз шаҳри, Ф.Хўжаев кўчаси, 32-уй. «Тадбиркорлар маркази» биноси. Тел/факс (8-376) 227-57-94. www.1kms.uz Лицензия: RR-0001 nieltsavdo@inbox.uz.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 25 апрелдаги ПҚ-1743-сонли қарорига асосан «KOSHMAS MULK SAVDO XIZMATI» МЧЖнинг Сурхондарё вилоят филиалида 2013 йил 3 январда ўтказилган танлов савдоси натижаси

Шўрчи туман, «Янгибозор» ҚФЙ, «Сергайрат» маҳалласидаги, сатхи 2740,20 кв.м. Шўрчи туман ҳокимлиги балансидан «Маданият уйи биноси», бошланғич баҳоси — 109 960 865 сўм, сотилиш баҳоси — 110 000 000 сўм.

Тадбиркорлик ривож — юрт тараққиёти

Тажрибадан маълумки, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодий фаолиятнинг энг самарали мулк шаклларидан бири бўлиб, тез ўзгариб турадиган бозор талабларига мослашувчан, замонавий ишлаб чиқариш тузилмаларини шакллантира олиш каби афзалликларга эга. Шу боис мамлакатимизда Президентимиз ташаббуси билан хусусий секторни ривожлантириш, унинг ҳуқуқий ҳимоясини кучайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Натижада тадбиркорлик субъектлари сони йил сайин ортиб, уларнинг яли ички маҳсулотдаги улуши муттасил кўпаймоқда.

Бугунги кунда иқтисодиёти- мизнинг таянч соҳасига айланган кичик бизнеснинг янада тараққий эттириш, айниқса, банк- молия тизими зиммасига юксак масъулият ва вазифаларни юк- лайди. Шундан келиб чиқиб, молия бозорида етакчилик мав- кеини мустаҳкамлаб келаётган "Асака" Давлат-акциядорлик тижорат банки жамоаси томонидан хизмат кўрсатиш тизими- ни кенгайтириш орқали ишлаб чиқариш ва сервис хизматла- ри кўрсатиш соҳасида хусусий секторнинг салмоғини ошириш мақсадида муайян ишлар амал- га оширилмоқда.

526,7 млрд. сўмни ташкил этди. Шу билан бирга, кичик кор- хоналар, микрофирмалар ҳамда яқка тартибда тадбир- корларга ажратилган микро- кредитлар ҳажми 33,4 млрд. сўмга етказилди. Шунга мос равишда ёш оилаларга бизнес фаолиятини йўлга қўйиш, уни ривожлантиришга йўналтирил- ган микрокредитлар ҳажми 3,8 млрд. сўмни ташкил қилди.

Президентимизнинг 2009 йил 26 январдаги "Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш- ни кенгайтириш ва ички бозор- ни тўлдириш юзасидан кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори замона- вий техника ва технологиялар билан жиҳозланган қайта иш- ловчи илчам корхоналарни барпо этиш, ички истеъмолно- бозорини юқори сифатли мах- сулотлар билан тўлдиришда имкониятлар эшигини кенгроқ очиб берди. Мазкур ҳужжат иж- роси юзасидан ажратилган кредитлар ҳажми 113,9 млрд. сўмни ташкил этди. Пирова- рдига қўлбала янги иш жойлари очилиб, аҳолининг, айниқса, қишлоқ одамларининг бандли- ги таъминланди.

— Ички ва ташқи бозор та- лабидан келиб чиқиб, аҳоли учун зарурий озиқ-овқат мах- сулотларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйишмизда тадбиркор- лик ҳаракати учун қулай муҳит яратиб берилган, соҳага қўлбала имтиёзлар татбиқ қили- наётгани муҳим омил бўлди, — дейди "Қўрғонтепа нон махсу- лотларини ишлаб чиқариш" масъулияти чекланган жамия- ти раҳбари Хайрулло Абдужа- лилов. — Хусусан, бизнес ло- йиҳамизни муваффақиятли

амалга оширишда "Асака" банк молиявий жиҳатдан қўллаб-қув- ватлаб келмоқда. Қолипни нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш- ни ривожлантириш, сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш, ишлаб чиқарилаётган махсу- лотлар ассортиментини кў- пайтиришга қаратилган лойи- ҳамизни амалга ошириш учун "Асака" банк Андижон вилоят филиалидан имтиёзли кредит маблағлари олди. Банк кре- дити ҳисобига хорижда ишлаб чиқарилган замонавий техно- логик ускуна ва жиҳозлар оли- ни. Лойиҳанинг амалга ошири- лиши натижасида корхонамиз- да мавжуд бўлган ускуналар модернизация қилиниб, кўшимча янги иш ўринлари яратилди. Молиявий ҳамкори- миз бўлган "Асака" банкнинг сифатли хизматларидан мам- нунимиз. Ишонамизки, унинг молиявий кўмаги ишлаб чиқ- ариш суръатини тобора оши- риб, аҳоли турмуш шaroитла- рини юксалтиришдек эзгу ни- ятларимизнинг рўёби йўлида хизмат қилади, албатта.

Давлатимиз раҳбари томонидан 2009 йил 28 январда имзоланган "Маҳаллий ноозиқ- овқат истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш- ни рағбатлантириш бора- сидаги кўшимча чора-тадбир- лар тўғрисида"ги Қарорига би- ноан 93,2 млрд. сўм миқдори- да кредитлар берилди. Бу сар- моялар рақобатбардод но- озиқ-овқат истеъмол товарла- ри ишлаб чиқаришни кўпайти- риш, импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар тайёрлашни ў- злаштириш каби истиқболли лойиҳаларга йўналтирилгани билан диққатга sazovorдиган.

"Асака" банк томонидан Ну-

кус шахридаги "Строй Вектор" масъулияти чекланган жамият- га темир-бетон маҳсулотлари- ни ишлаб чиқаришни кенгай- тириш учун имтиёзли шартлар- да узок муддатли кредит маб- лағлари ажратилди. Корхона учун тежамкор, яъни кам энер- гия қуввати сарфлайдиган за- монавий технологиялар ва мах- сус техникалар ўрнатилди. На- тижанда мазкур корхонада бир йилда 3,0 млрд. сўмдан зиёд қурилиш материалларини иш- лаб чиқариш қуввати яратил- ди. Шу билан биргаликда, кор- хонада кўшимча янги иш ўри- нлари яратилиб, 25 нафар ишчи муқим иш ўринларига эга бўлди. Бу ҳам банк кредити- ни ҳам сарамасдир.

Маълумки, қишлоқ аҳолиси- нинг иш билан бандлигини таъминлаш, даромадини кўпайтиришда чорвачилик му- ҳим ўрин тутди. Шунинг учун юртимизда мазкур тармоқни ривожлантириш, уни молиявий қўллаб-қувватлаш доимий диқ- қат марказида. Хусусан, ушбу мақсадга банк томонидан 4,4 млрд. сўм миқдорида кредит- лар ажратилди. Табиийки, Президентимизнинг 2006 йил 23 мартдаги "Шахсий ёрдам- чи, дехон ва фермер ҳўжалик- ларида чорва молларни кўпай- тиришни рағбатлантириш чо- ра-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори бу борада дастуриламал бўлмоқда.

— 2009 йилдан буён "Асака" банкнинг мижозиман, — дейди қоракалпоғистонлик хусусий тадбиркор Клара Худайбергенова. — "Асака" банкнинг мо- лиявий ёрдамида мен ўз тад- биркорлик фаолиятимни йўлга қўйдим. Ишим самарали бўляпти, оиламга барака кир-

ди. Булар ҳаммаси "Асака" банкнинг ҳамкорлиги шарофа- ти билан амалга ошяпти. Иқтисодиётимизда тобора мустаҳкам ўрин эгаллаётган касаначилик, оилавий тад- биркорлик ва хўнарман- чиликни молиявий қўллаб-қув- ватлаш ҳам эътибордан четда қолаётган йўқ. Ушбу мақсад- ларни рўёбга чиқариш учун 3,6 млрд. сўм, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожланти- риш учун 80,2 млрд. сўм, тад- биркор аёлларнинг лойиҳалари- ни молиялаштириш учун 42,6 млрд. сўм ажратилди. Шунингдек, банкнинг Имтиёзли кредитлаш махсус жамғарма- си ҳисобидан кичик бизнес субъектларига берилган кре- дитлар ҳажми 8,1 млрд. сўмни ташкил қилди.

Ушбу кредитлар нафақат Тошкент шаҳри ва вилоятлар марказидаги, балки мамлака- тимизнинг меҳнат ресурслари кўп бўлган чекка ҳудудларида- ги тадбиркорлик субъектлари- нинг лойиҳаларини ҳам молия- вий қўллаб-қувватлашга йўнал- тирилаётгани билан эътибор- га молик. Бунда асосий эъти- бор маҳаллий хомашёдан им- порт ўрнини босувчи ва экс- портбоп маҳсулотлар ишлаб чи- қариш лойиҳаларига устувор аҳамият берилаяпти.

Хулоса қилиб айтганда, "Асака" банк томонидан 2012 йилда барча молиялаш манба- лари ҳисобидан ажратилган кредитлар ҳисобига 30 миңга яқин янги иш ўринлари яра- тилди. Мазкур молия муасса- сасининг сармоялари мамла- кат тараққиётига, халқ фаро- вонлигига, юрт ободлигига муносив ҳисса қўшмоқда. □

Ўз мухбиримиз

«KOSHMAS MULK SAVDO XIZMATI» МЧЖ Жиззах вилоят филиалида бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб борадиган тартибда ўтказиладиган очлик танлов савдосига таклиф этади!

Савдога Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 31 майдаги 154-сонли қарорига ва Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитаси Жиззах вилоят ҳудудий бошқармасининг 2013 йил 28 январдаги 06-сонли буйруғига асосан, "Бахмал туман ҳокимлиги" га қарашли Бахмал туман, Усмат шаҳарчаси, Мустақиллик кўчасида жойлашган, бошланғич баҳоси - 135 359 000 сўм бўлган) Ахборот ресурслар маркази биноси (кейинги ўринларда "Давлат активи" деб юритилади қўйилмоқда.

Объектни қайта таъмирлаш, унда аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатиш хизмат турларини кўрсатиш шarti билан 20 000 000 сўмдан кам бўлмаган миқдорда инвестиция киритиш мажбурияти юклатилади.

— Балансда сақловчининг номи: Бахмал туман ҳокимлиги.

— Фаолият-иқтисодлиги: Маъмурий бошқарув. Ахборот ресурслар маркази биноси ер участкасининг умумий майдони 1852 кв.м. Ахборот ресурслар маркази биноси эгаллаган қурилиш ости ер майдони 337,5 кв.м.

Савдо 2013 йил 6 март куни соат 15:00 да бўлиб ўтади. Буюртманомалар расмий иш куна- ри соат 10:00 дан 16:00 гача қабул қилинади (13:00 дан 14:00 гача тушлик). Буюртманомаларни қабул қилишнинг охириги муддати: 2013 йил 6 март куни соат 12:00.

Давлат активи 2013 йил 6 март куни сотилма- ган тақдирда, такрорий савдолар 2013 йил 22 март, 10 апрель, 26 апрель кунлари соат 15:00 да бўлиб ўтади. Такрорий савдолар учун буюртманомалар- ни қабул қилишнинг охириги муддати 2013 йил 22 мартдаги савдо учун 2013 йил 22 март куни соат 12:00; 2013 йил 10 апрелдаги савдо учун 2013 йил 10 апрель куни соат 12:00; 2013 йил 26 апрелдаги савдо учун 2013 йил 26 апрель куни соат 12:00.

Талабдорлар давлат активи бошланғич баҳоси- нинг 15 фоиздан кам бўлмаган миқдордаги зака- лат пулини, АТИБ "Ипотека-банк" Жиззах вилоят ф-лидаги : 22626000804920609001, МФО: 00122, СТИР: 207122519 х/рга тўлашлари шарт. Савдо на- тижаларига кўра голиб чиққан иштирокчи 20 кун ичида сотувчи билан олди-сотди шартномасини расмийлаштириш мажбурияти юклатилади.

Тўланган закалат давлат активи сотилиш баҳоси- сининг 15 фоиздан камни ташкил этса, савдо голиби давлат активининг олди-сотди шартнома- си тузилгунга қадар сотувчи ёки савдо ташкилот- чисининг банк ҳисоб рақамига етишмаётган сум- мани тўлаши шарт.

Буюртманомалар қабул қилинадиган ва аукцион ўтказиладиган манзил: Жиззах шаҳри, Ш.Рашидов кўчаси, 39-уй. Тел/факс (8-372) 222-34-16. www.1kms.uz Лицензия: RR-0001. rieltssavdo@inbox.uz

БИЛДРИШНОМА

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖ қўйидаешлари билдиради Суд департаментининг Фаргона вилоят ҳудудий бошқарма- сининг 22.01.2013 йил кунги 15043/2-сонли хатига ҳамда ФИБ Риштон туманлараро судининг 21.01.2013 йил кунги Ажри- мува асосан, Олтиариқ туманидаги "1-Кўча Механизация- лаштирилган Каров" хусусий корхонасига тегишли "Темир бетон ишлаб чиқариш цехи" ҳамда 4-сонли "Савдо дўкони", шунингдек, "Эрқобоев Қурилиш" компаниясига тегишли қури- лиш битмаган "Маҳалла узари" бино-иншоотлари бўйича "Ким ошди" савдолари вақтинча тўхтатилгани маълум қили- нади. тел. (95) 404-54-84

Ўтганларнинг охираги овод бўлсин

Тошкент шаҳар прокуратураси жамоаси Шайхонтохур туман прокурори ўринбосари Батир Ирисметовга отаси **Еркин ИРИСМЕТОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Фаргона вилоят прокуратураси жамоаси вилоят прокура- тураси бўлиб прокурори **Алишер АКБАРОВ**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзо- ларига чуқур ҳамдардик билдиради.

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Abbosxon SANGINOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Yusuphoy G'OIPOV
Svetlana ORTIQOVA

Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Shavkat YODGOROV
(mas'ul ko'ib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
233-10-53

Faks: 233-10-53,
233-64-85

Gazeta haftaning pайshanba kunlari chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda.

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farglanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.
□ — tijorat material.
Reklama materiallarining mazmuni uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma j-6313. 48 991 nuxxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teriladi va sahifalarni. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: K.A.SADAROV
Musahhih: M.QAMBAROV
Navbatchi: O'.DEHQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2008-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617